STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

HUR MITT ÅTERFÖDDA LIV KOMMER SE UT ÄR DÖMT AV MINA HANDLINGAR HÄR OCH NU

En kvantitativ studie om hinduers och buddhisters attityder och beteenden till miljö i den östasiatiska regionen.

Joel Magnusson

Examensarbete: 15 hp
Program och kurs: Statsvetarprogrammet, SK1523
Nivå: Grundnivå
Termin och år: VT 2024
Handledare: Jacob Sohlberg
Antal ord: 11 034

Abstract

Research has identified core values as one of the primary determinants of environmental attitudes and behaviors. The formation of these values varies among individuals, but religious affiliation is often the most significant belief system shaping values for believers. Previous research has focused on Christianity within a Western context, a limited number of studies have examined Hindus and Buddhists in individual countries. This study contributes by examining environmental attitudes and behaviors in the region where the majority of Hindus and Buddhists reside. The belief in reincarnation is crucial for Hindus and Buddhists and has a distinct connection to encouraging environmental conservation, in contrast to the Abrahamic eschatologies. Utilizing survey data from the World Values Survey and conducting a statistical analysis across 14 countries in East Asia, the results indicate that Hindus are more environmentally positive compared to atheists and seculars. For Buddhists, the results are mixed, suggesting that geographic context plays a role. This study helps fill the research gap regarding how religious belief systems influence environmental attitudes and behaviors, although it does not clarify whether belief in reincarnation is the most crucial factor among Hindu and Buddhist concepts.

Innehållsförteckning

1. Inledning…….. 4

2. Teori…….. 5

2.1 Vad ligger till grund för personers miljöattityder och miljöbeteenden?..... 5

2.2 Religionens påverkan på miljöattityder och miljöbeteenden -erfarenheter från kristendomen…. 8

2.3 Miljömässiga perspektiv från reinkarnistiska religioner…… 10

2.4 Hypoteser…… 14

3. Metod och data…….. 14

3.1 Forskningsmetod…… 14

3.2 Urval…… 16

3.3 Oberoende variabel……17

3.4 Beroende variabler…….. 18

3.5 Kontrollvariabler…… 20

3.6 Analys…… 21

4. Resultat…….. 23

4.1 Resultat för Myanmar och Indien…… 23

4.2 Resultat för östasiatiska regionen…… 28

4.3 Tabell för stöd av hypoteser…….. 34

5. Diskussion…….. 35

6. Referenser…….. 38

7. Appendix……..... 44

1. Inledning

Människors inställning till miljön påverkas av en mängd olika faktorer. Bland annat formas de av ekonomiska faktorer, politiska faktorer och var i världen man lever. Forskning har identifierat att grundläggande värderingar är centralt för inställningen till miljön, och för många är religion en av de främsta orsakerna till värderingar och normer (Drews & Van den Bergh, 2015). Religioner föreskriver moral, värderingar, sociala strukturer och ageranden som påverkar individens dagliga liv, och ligger i ett större perspektiv också till grund för individens världs- och samhällssyn (Johnson, Minton & McClernon, 2023; Grzymala-Busse, 2012). I tider där konsekvenserna av global uppvärmning och resursutvinning blir allt mer allvarliga är det viktigt att förstå vad människor tycker och tänker kring miljö, och vad det baserar sina attityder och beteenden på. Hur religiös tillhörighet kan tänkas påverka attityder och beteenden till miljön kan få effekter för politik och samhälle (Gifford & Sussman, 2012).

Forskning har gjorts på hur religiös övertygelse påverkar inställningen till miljön men den stora majoriteten studier har fokuserat på kristna grupper. Resultaten från studierna har varit spretiga, kristen fundamentalism associeras negativt med miljöattityder (Barker & Bearce, 2013) medans andra kristna doktriner har visat positiva eller ingen effekt alls (Woodrum & Wolkomir, 1997; Smith & Leiserowitz, 2013). Ett par studier har undersökt hinduer och buddhister i ett fåtal länder främst i västvärlden, resultaten antyder att hinduer och buddhister är mer positiva till miljö än andra grupper (Johnson, Minton & McClernon, 2023; Morrison, Duncan & Parton, 2015). Få studier har däremot undersökt hinduer och buddhisters miljöattityder och beteenden i de länder som traditionellt sett dominerats av dessa religioner, där den stora majoriteten religiösa är bosatta. Den teoretiska utgångspunkten för den här uppsatsen är att reinkarnistiskt religiösa, såsom hinduer och buddhister tror att livet efter döden börjar på nytt igen, att man återföds till jorden som människa eller en annan livsform (Yamamoto, 2001). Det är en diametralt annorlunda syn på livet efter döden, i jämförelse med de abrahamitiska religionerna som tror att man lämnar jordelivet efter döden (Barker & Bearce, 2013). En reinkarnistisk livssyn, tillsammans med andra religiösa koncept kan tänkas påverka troendes inställning till miljön, flera aspekter i hinduismen respektive buddhismen har en koppling till naturens bevarande och okränkbarhet. Därför försöker jag i den här uppsatsen förklara hur troende hinduers och buddhisters inställning till miljö ser ut med hjälp av forskningsfrågan *"På vilket sätt påverkar tro på reinkarnistiska religioner miljöattityder och miljöbeteenden jämfört med sekulära och ateister?"*.

Den här uppsatsen syftar till att bidra med att förklara reinkarnistiskt religiösas attityder och beteenden till miljön med en generaliserbar ansats, genom att innefatta de länder där den stora majoriteten hinduer och buddhister lever. Den bidrar också med analyser i två länder var för sig, Myanmar och Indien. Resultaten i den här uppsatsen blir även ett bidrag till forskning om hur attityder och beteenden korrelerar med varandra. I uppsatsens teoriavsnittet redogörs mekanismerna för religionens påverkan på personers attityder och beteenden och mer specifikt hur tro på reinkarnistiska religioner kan tänkas påverka sambandet till miljö. Jag genomför sedan en statistisk analys av enkätdata insamlade i 14 länder som samlar religiös tillhörighet, intensitet och syn på livet efter döden och undersöker sambandet dels med miljöattityder, dels med miljöbeteenden. Jag jämför religiösa med sekulära och ateister för att se om min hypotes får stöd i empirin, att reinkarnistiskt troende är mer benägna att bry sig om miljön än sekulära och ateister. Jag avslutar med att diskutera resultaten, jämföra dem med tidigare forskning och föreslå vad som framåt bör undersökas för att öka förståelsen för fältet.

2. Teori

2.1 Vad ligger till grund för personers miljöattityder och miljöbeteenden?

Miljöattityder och miljöbeteende kan delas upp i två övergripande kategorier vardera (Stern, 2000). Miljöattityder kan å ena sidan ge uttryck i stöd eller acceptans för politiska frågor, å andra sidan kan det vara generella värderingar som individen inte direkt kopplar till en politisk diskurs. Miljöbeteende delas i sin tur upp för olika typer handlande. Personer kan delta i sociala rörelser för miljöfrågor, såsom politisk aktivism. Ett annat sorts beteende ligger i den privata sfären, de kan till exempel vara konsumtionsmönster och återvinning. De faktorer som påverkar miljöattityder och miljöbeteenden har i forskningen identifierats likna varandra och kommer diskuteras parallellt i det här avsnittet.

Faktorer som påverkar miljöattittyder är flera, en av dem är ålder. Merparten av litteraturen stödjer teorin att unga är mer positiva till miljöfrågor än vad äldre är (Gifford & Sussman, 2012). Nyare forskning har dock nyanserat den bilden till viss del. Sedan 1980-talet så har oron för klimatförändringar förstärkts generellt i befolkningen, men upplevd klimatoro varierar mer bland äldre, för yngre är skillnaderna mindre. (Leiserowitz, 2005). Casalo & Escario (2016) visar att klimatoro också kan vara intergenerationell. Barn till miljömedvetna

föräldrar ärver miljöattityder och miljöbeteenden genom socialisering från ung ålder, men sambandet är starkare för döttrar än söner.

Könsskillnaderna gäller även för kvinnor och män generellt när det kommer till miljöattityder och beteenden. De flesta studier som undersökt könsskillnader visar att kvinnor är mer oroliga för klimatförändringar, men har en lägre kunskapsnivå och agerar mindre på sin oro än män (Gifford & Sussman, 2012). Orsakerna till skillnaderna i kunskap kan dels förklaras av olika val av utbildningar, män studerar tekniska utbildningar i högre uträckning och kvinnor samhällsvetenskapliga. Insikterna stödjer teorin att andra faktorer än kunskap är mer avgörande för miljöattityder, ideologi och värderingar formar åsikter i högre utsträckning (Dietz, Kalof & Stern, 2002).

En stor del av forskningen relaterad till miljöfrågor har studerat individers politiska preferenser. Studier visar att personer som identifierar sig som vänster och gröna är mer positiva till ambitiösa miljöpolicys och vice versa är högerideologier och konservatism negativt affilierat med stöd för miljöfrågor (Drews & Van den Bergh, 2015). Liknande mönster går att se för tilltro till vetenskapen om klimatförändringar, demokrater i USA har en större tilltro än republikaner och i Europa har personer till vänster mer tilltro än de som identifierar sig till höger (Kotchen, Boyle, & Leiserowitz, 2013; McCright, Dunlap & Marquart-Pyatt, 2016).

Att attityder till miljö och ideologi hänger ihop har alltså stöd i forskning och tycks ge effekter för hur personer röstar. Orsakerna till dessa samband är mer komplexa och tidigare forskningslitteratur har gett flera olika förklaringsmodeller. Amerikansk forskning visar att personer med egalitära och altruistiska värderingar är mest oroade för klimatförändringar, och mest positiva till ambitiösa miljöpolicys. Mest negativa är de med individualistiska och hierarkiska värderingar (Leiserowitz, 2006). Samma studie såg att värderingarna förklarade milljöattitityderna även när man kontrollerade för ideologiska och partipolitiska preferenser. Resultaten har varit tongivande i debatten, de motstrider rational choice-teorin eftersom personers riskuppfattning för klimatförändringar är mer socialt och kulturellt drivna, och i mindre utsträckning vetenskapsbaserad. Andra studier har utvecklat teorin, de generella värderingsspektrat egalitarism kontra individualism omsätts i olika uppfattningar om de moraliska plikterna mänskligheten har gentemot naturen. De kan i sin tur ligga till grund för stödet för specifika miljöpolicys (Drews & Van den Bergh, 2015).

De postmateriella värderingarna är en annan teoretisk förklaringsmodell som det argumenterats för att påverka miljöattityder och miljöbeteenden (Inglehart, 1995). Teorin innebär att miljöattityder formas av uttryck för postmateriella värderingar, såsom självförverkligande och sociala frågor som inte baseras på materiell rikedom. Länder där fler har postmateriella värderingar kan dels förklaras kulturellt men också av en högre levnadsstandard. Personer som lever i industriländer har bättre förutsättningar att intressera sig för andra frågor än de som lever i utvecklingsländer eftersom de tillgodosett sina materiella behov i högre utsträckning. Få studier har dock funnit stöd för att den postmateriella teorin förklarar människors miljöattityder (Gifford & Sussman, 2012).

Det är viktigt att notera att miljöattityder och miljöbeteenden skiljer mellan länder och regioner eftersom geografiska, politiska och ekonomiska faktorer specifika för ett land eller region kan påverka. I industriländer så är oron för klimatförändringar större än i utvecklingsländer, men vice versa när det kommer till lokala miljöproblem såsom luft- och vattenföroreningar. Forskning föreslår att det beror på att föroreningar är mer synbart och ger direkta konsekvenser i högre utsträckning i utvecklingsländer. En större oro för klimatförändringar uppmättes även i länder som nyligen haft långa värmeböljor. Direkta negativa upplevelser som kopplas till miljö och klimat tycks alltså vara en bidragande faktor till miljöattityder. (Gifford & Sussman, 2012).

Miljömässiga attityder och beteenden kan intuitivt uppfattas som nära sammankopplade, att attityder innebär att man agerar i linje med dem. Tidigare forskning indikerar att så inte är fallet (Kaiser, Wölfing & Fuhrer, 1999; Kaiser, Oerke & Bogner, 2007), sambandet mellan miljöattityder och beteenden har i flera undersökningar visat sig svagt. Små hinder som innebär tids- eller resurskostnader för individen räcker för att avstå från miljövänliga beteenden, trots positiva miljöattityder. Vice versa kan personer ha miljövänliga beteenden som återvinning och konsumtionsbegräsningar utan positiva miljöattityder, eller i ett senare skede forma positiva miljöattityder på grund av sina beteenden (Berger, 1997). Tidpunkten när miljöbeteenden formas tycks också skilja sig tidpunkten när miljöattityder formas. Uppväxt och skolgång ger en större inverkan på attityder medan beteenden formas i större utsträckning i vuxenlivet (Eilam och Trop, 2012).

Detta avsnitt om orsaker till miljöattityder och miljöbeteenden är ett urval och på intet sätt uttömmande, för den som är intresserad av att läsa mer så rekommenderas Drews och Van den Berghs forskningsöversikt (2015) och *The Oxford Handbook of Environmental and Conservation Psychology* (Clayton, 2012).

2.2 Religionens påverkan på miljöattityder och miljöbeteenden -erfarenheter från kristendomen

Religionens påverkan på attityder och beteenden kan delas upp i samhälleliga och individuella aspekter (Grzymala-Busse, 2012). På en samhällelig, organisatorisk nivå mobiliseras religiösa grupper i politiska entiteter, såsom intresseorganisationer och partier, och kan därmed fungera som politisk ideologi. Religion kan spela en viktig roll i sammanhållning, en gemensam identitet men likaså vara en uppsättning av normativa föreställningar om hur stat och samhälle bör styras. På en individuell nivå kan attityder till specifika politiska frågor bero på vad ens religion förespråkar. Religion har noterats påverka en mängd olika attityder och beteenden, forskning konstaterar bland annat att länder med en större del religiös befolkning har lägre brottslighet än jämförbara sekulära samhällen (Hull, 2000). Religiös tillhörighet har också visat sig korrelera med vissa röstningsbeteenden, kristna i USA röstar i högre utsträckning konservativt än vad ateister gör, i Europa röstar kristna mer liberalt än andra (Grzymala-Busse, 2012).

Litteraturen har funnit att en variation av individuella värderingar påverkar inställningen till miljöfrågor, tron på klimatförändringar och människans moraliska skyldigheter för att skydda miljön. Religiositet är ytterligare ett koncept som ger inverkan på personers värderingar.

Tidigare forskning inom området har fokuserat på kristna och judiska gruppers inställning till miljö, den stora majoriteten i en amerikansk kontext (Arbuckle & Konisky, 2015; Smith & Leiserowitz, 2013; Barker & Bearce, 2013; Woodrum & Wolkomir, 1997). En tongivande debattör inom forskningsområdet är historiken Lynn White (White, 1967), vars argumentation än idag präglar forskningsområdet. White drev tesen att kristendomen, med stöd i Bibeln, har påverkat kristna att se människan som den dominanta aktören över naturen, en rättighet som Gud gett människan. White argumenterar att de har lett till människans exploaterande av jordens resurser för egen vinning som i förlängningen orsakat klimatförändringar och föroreningar.

Flera artiklar har undersökt Whites teori om att kristna är negativt inställda till miljöfrågor. Resultaten från dessa studier är spretiga, vissa påvisar ett positivt samband mellan graden religiositet och miljöfrågor, andra nollsamband, och en tredje kategori studier har funnit ett negativt samband. Att forskning fokuserats på kristna grupper kan förklaras genom religionens heterogenitet, och att ett stort antal kyrkor är etablerade i USA. Överlag bedöms forskningsfältet religion och miljöattityder vara sparsamt utforskat av Drews och Van den Bergh (2015) i deras forskningsöversikt om orsaker till miljöattityder.

Tidigare forskning indikerar att olika kristna doktriner ger olika miljöattityder hos dess anhängare, och den kausala mekanismen förklaras främst av att de har olika eskatologiska[1] uppfattningar och betonar dem olika starkt (Barker & Bearce, 2013). Kristna grupper som i större utsträckning anser att himmelen eller helvetet är det primära och livet på jorden sekundärt har också mindre intresse av miljöpolitik än andra mer moderat kristna. Barker och Bearce (2013) föreslår att variationen av eskatologiska uppfattningar förklaras beroende på om man är bokstavstroende kristen eller inte. Det leder i sin tur till olika miljöattityder och beteenden.

En studie som exkluderat kristen fundamentalism och kontrollerat för ideologisk konservatism visar att andra kristna grupper är mer positiva till miljöattityder än sekulära, och engagerar sig mer i miljövänliga beteenden (Woodrum & Wolkomir, 1997). Oron för att klimatförändringar ska ge negativa effekter för människor var betydligt större än oron för de negativa effekter de skulle ge djur och växtlighet i en annan studie (Smith & Leiserowitz 2013). Resultaten tillskriver delvis stöd för Whites teori om mänskligheten som dominerande aktör på jorden men motbevisar samtidigt bilden att kristna står likgiltiga till miljöfrågor. Den heterogenitet som finns i kristendomen ger svårigheter att dra generella slutsatser om hur kristnas miljöattityder ser ut, och det tycks finnas fler än en förklaring till hur dessa attityder formas.

Erfarenheter från forskning av altruistiska värderingar tillskriver stöd för socialiseringsteorin, värderingar som forskning identifierat påverkar inställningen till miljö positivt. Tidigare forskning har funnit att personer som vuxit upp i religiösa familjer ger mer bistånd än andra i vuxen ålder och har egalitära värderingar (Simmons & Emanuele, 2004). Sammantaget finns

[1] Religiös lära om vad som händer människan efter döden. Ursprungligen är begreppet från kristendomen men används idag till att även beskriva andra religioners lära om livet efter döden. (Nationalencyklopedin, u.å)

det stöd för att religiös socialisering i ung ålder har en direkt effekt som vuxen, men forskningen indikerar snarare att tidig religiös socialisering leder till en starkare religiös övertygelse som vuxen, som i sin tur påverkar egalitära och altruistiska attityder (Bekkers och Wepking, 2011). Forskning om altruism talar för att religiös övertygelse ligger till grund för en rad beteenden och attityder. Socialiseringsteorin, att religiös kontakt från ung ålder formar och påverkar den individens religiositet i vuxen ålder, har ett visst stöd i forskningen för altruistiska attityder och beteenden. Religiös socialisering under uppväxten skulle kunna vara en förklarande mekanism även för formandet av miljöattityder.

Effekterna av religiös socialisering ger oss skäl att tro att religiositet ligger tidigt i orsakskedjan, den kedja som påverkar miljöattityder precis som andra attityder. Det ger även utrymme för att kritiskt ifrågasätta modeller när man kontrollerar exempelvis ideologi hos religiösa, eftersom religiositeten kan ligga till grund för politiska åsikter. Erfarenheterna ger implikationer för vilken forskningsmodell som på bästa sätt testar effekter av religion och vilka kontrollvariabler som ska inkluderas även i den här uppsatsen, något som diskuteras mer utförligt i metodavsnittet.

2.3 Miljömässiga perspektiv från reinkarnistiska religioner

Reinkarnation, eller återfödelse, som koncept för att förklara livet efter döden delas av många olika trosuppfattningar, varav hinduismen och buddhismen kan tillskrivas som de största religionerna (“världsreligionerna”) med den livssynen. Det är centralt att poängtera att religioner består av en närmast oöverskådlig uppsättning idéer och värdegrunder som leder till olika ageranden och uppfattningar hos den troende individen. Reinkarnation är en central föreställning i båda religionerna, men andra idéer samsas med den föreställning som kan tänkas påverka attityder och beteenden till miljön (Van Horn, 2006; Yamamoto, 2001).

Hinduistiska filosofier är pluralistiska och varierande och det finns flera aspekter i religionen att ta upp gällande miljö och natur. Den hinduiska texten Kurma Purana säger deterministiskt att världen, som vi känner den, någon gång kommer ta slut i en fullkomlig förödelse, och det är vårt levnadssätt som leder till jordens förfall (Narayanan, 2001). Konceptet *dharma* och jordens förfall nämns ofta tillsammans i hinduiska texter. Dharman beskriver människans moraliska plikter och uppmanar till att leva rättrådigt i relation till plikterna. När människans dharma försämras så börjar även människor att bidra till jordens förfall, i slutändan förödelse. Den etiska utgångspunkten som är central för troende hinduers sätt att leva, har tydliga

kopplingar till miljö och natur och hanterandet av miljöproblem. Den förespråkar att allt levande är heligt och att man på ett icke-våldsamt sätt bemöter allt levande. Den allra högsta formen av rättrådighet med dharman är att i tanke, ord och handling beakta allt levande som just heligt, med andra ord bör en hindu betrakta upprätthållandet av biologisk mångfald och naturens bevarande. På ett än mer övergripande plan står det i Bhagavata Purana, en av de 16 ursprungliga texterna inom hinduismen, att luft, eld, vatten, jord, planeter och alla former av liv är Guds organ och tillhör Guds kropp. (Narayanan, 2001)

Dharman och tron på återfödelse lägger en grund hos hinduer att tänka mindre individualistiskt och egoistiskt på sitt liv på jorden (Van Horn, 2006). Den skapar incitament att både i sitt dagliga liv behandla sin omgivning med stor respekt och skydda allt levande i sin närhet. I det större perspektivet ska man leva så rättrådigt som möjligt eftersom det avgör om man föds på nytt, och vad man återföds till. Individens existens är en del av något mycket större, något som omfattar allt liv. Summerat kallas det för *karma* bland vissa hinduistiska traditioner, ett begrepp som delas med bland annat buddhismen.

Likt hinduismen så har buddhismen också ett antal koncept som kan påverka anhängares miljöattityder och beteenden. Principen om att leva i symbios med naturen är ett koncept som rimmar väl med positiva miljöattityder, i likhet med den moderna politiska ekologismen. En buddhist bör leva utefter att naturens resurser utvinns minimalt och inte tar skada, utan upprätthåller symbiosen. Nära besläktat är principen om *ursprungets beroende* (dependent origination), som kan förstås som ett ömsesidigt beroende för att beskriva världen. Precis som kropp och sinne är ömsesidigt beroende är även människan och naturen det, och tar naturen skada så tar mänskligheten skada. Av det följer också buddhisters tro på att allt levande och icke levande har lika värde och betonar att värdet är okränkbart. Konceptet om livets cirkulation som kan ses som föreställningen som knyter ihop det ovan diskuterade koncepten i Buddhistisk lära. Återfödelsen av alla levande former skapar än fler incitament, precis som hos hinduer, att följa principerna om symbios, ömsesidigt beroende och lika värde. (Yamamoto, 2001)

Reinkarnationens betydelse för buddhister kan kondenseras ner till en mening som implikerar naturens bevarande och positiva attityder till miljöpolitik. Jag argumenterar i den här uppsatsen att det gäller universellt för reinkarnationens betydelse för troende buddhister och hinduer:

> "…rebirth of life is significant for cultivating views of environmental ethics, because oneself in the future is determined by behaviors of oneself at the present."(Yamamoto, 2001)

Ett antal studier har undersökt hinduers och buddhisters inställning till miljö. Johnson, Minton och McClernon (2023) har undersökt hinduers miljöattityder med en statistisk analys av hinduers och kristnas miljöattityder i USA respektive Indien. Författarna genomför intervjuer i USA för båda grupperna och kompletterar med en statistisk analys av enkätdata från både USA och Indien. De drar slutsatsen att kristna som lever i USA har mer negativ inställning till miljöattityder än hinduer i USA. I Indien såg man däremot ett lika stort stöd för miljöbevarande hos hinduer och kristna. Resultaten tillskriver delvis stöd för Barker och Bearces (2013) hypotes att olika eskatologiska synsätt mellan livsåskådningar kan vara den förklarande orsaken till miljöattityder, men indikerar också att landvariationer kan spela roll för sambandet.

Konsumtionsmönster i Indien visar att religiösa grupper, både troende hinduer och muslimer har en lägre energiförbrukning, såsom elektricitet och andra energikällor, än övriga grupper (Saxena & Bhattacharya, 2017). De grupper som konsumerar mer energi av olika slag korrelerar också med högre inkomster och utbildning. Författarna ger en tänkbar förklaring till resultaten att det råder en diskrimiering mot hinduer av vissa kast och muslimer. De skiljer sig från He, Wang & Gaos (2022) förklaring av buddhisters konsumtionsbeteenden, som aktivt väljer att konsumera mindre. Precis som inom buddhismen finns det ideal inom hinduismen att aktivt avsäga sig överflödig konsumtion. Orsakerna till beteendena, frågan om diskriminering eller aktivt val, är svårt att reda i när man studerar beteenden från ett makroperspektiv utan att genomföra kvalitativa studier.

Existerande forskning som undersöker buddhisters miljöattityder är begränsad. Morrison, Duncan & Parton (2015) undersöker religiösas miljöattityder i Australien genom en enkätundersökning. Studien finner att buddhister och ateister är mer oroliga över global uppvärmning än vad kristna är, särskilt bokstavstroende kristna. Samma mönster såg man för tron på vetenskapen om global uppvärmning samt förekomsten av miljövänligt beteende. Efter att författarna kontrollerat för socioekonomiska faktorer, kön, utbildning och ålder så var buddhister den gruppen med störst oro, mer än ateister och kristna. Studien har dock

begränsningar, eftersom datan enbart är inhämtad i Australien går det inte att dra generella slutsatser utanför landsgränserna. Författarna undersöker inte heller hur eskatologiska föreställningar påverkar miljöattityder och beteenden, något som annan forskning identifierat är en viktig del av den kausala mekanismen.

De har likt undersökningar för hinduers konsumtion genomförts studier på buddhisters konsumtion, beteenden som relaterar till miljö och hållbarhet. En studie genomförd i Kina undersöker hur troende buddhisters konsumtionsmönster ser ut och jämför med ateister (He, Wang & Gao, 2022). Författarna finner att starkare religiös övertygelse korrelerar med en mindre mängd konsumtion av varor, såsom möbler, köksgeråd, vatten, kläder etc. Resultaten visar på en heterogenitet i konsumtionsmönster beroende på ekonomisk status. Skillnaden mellan religiösa och ateister är som störst bland låginkomsttagare, religion har däremot en avtagande betydelse för konsumtion desto högre inkomst man har. Det ligger i linje med det teoretiska resonemanget att starkt troende buddhister, till exempel buddhistmunkar, aktivt avsäger sig överflödig konsumtion av varor utöver det nödvändigaste (Yamamoto, 2001).

Hinduism och Buddhism har alltså flera inslag i den religiösa läran som kan kopplas till människans förhållningssätt till naturen och syftar till att bevara den. Den reinkarnistiska eskatologin ger förutsättningar för att troende prioriterar miljöfrågor, och har en tydligare koppling till miljö än vad kristen eskatologi har. Likt andra forskare har argumenterat så tror jag att eskatologiska föreställningar, i de här fallet reinkarnation, är den viktigaste värdegrundande faktorn som motiverar religiösa till positiva miljöattityder och beteenden.

Ett begränsat antal studier har tidigare sett ett positivt samband till miljöattityder och miljöbeteenden för hinduer och buddhister. Studierna har dock genomförts i enskilda länder, därför är det svårt att dra slutsatser för reinkarnistiskt religiösa i allmänhet. Vi vet inte om resultaten står sig i andra kontexter och vi vet lite om hur det ser ut i länder som traditionellt dominerats av dessa religioner. Tidigare forskning har argumenterat för att religion i den östasiatiska regionen spelar en större roll för individ och samhälle än i många andra delar av världen (Mandaville, 2019). Det understryker betydelsen av att empiriskt testa religiösa attityder och beteenden i den här regionen.

2.4 Hypoteser

Som tidigare beskrivet i teoridelen råder det inte en konsensus i forskningen om riktningen i sambandet mellan attityder och beteenden eller hur väl de korrelerar med varandra. Att göra ett antagande om riktning och korrelation i den här uppsatsen skulle kunna försvåra testandet av hypoteser, jag väljer därför att separera hypoteserna och därmed analyserna för attityder respektive beteenden. Med hänvisning till den teoretiska diskussionen om miljöperspektiv från buddhismen och hinduismen, och sett till vad tidigare empiri kommit fram till så formulerar jag mina hypoteser till:

- H1: *Personer som tror på reinkarnistiska religioner har mer positiva miljöattityder än sekulära och ateister.*

- H2: *Personer som tror på reinkarnistiska religioner har mer positiva miljöbeteenden än sekulära och ateister.*

"Positiv" i hypoteserna och uppsatsen i stort syftar till att det sker en ökning, exempelvis att vara mer villig att stödja eller agera på en miljöfråga. Det läggs ingen normativ värdering i ordet.

3. Metod och data

3.1 Forskningsmetod

I den här uppsatsen försöker jag besvara forskningsfrågan *"På vilket sätt påverkar tro på reinkarnistiska religioner miljöattityder och miljöbeteenden jämfört med sekulära och ateister?"* Min oberoende variabel definieras utifrån frågan som "tro på reinkarnisitiska religioner" och mina beroende variabler "miljöattityder" och "miljöbeteenden". För att undersöka sambandet mellan oberoende och beroende variabel kommer jag använda mig av en kvantitativ forskningsmetod med statistisk analys. Det är en metod som frekvent används av forskningsinstitut som forskar på människors attityder med enkätsvar som datakälla (Jones, 2019).

För att besvara forskningfrågan hade ett tänkbart tillvägagångssätt varit att intervjua religiösa och ateister för att på ett detaljerat sätt ta reda på hur man ser på reinkarnation. Man skulle därmed kunna ta reda på om andra perspektiv i religionerna väger tyngre och hur det

påverkar deras miljöattityder och miljöbeteenden. Ett sådant tillvägagångssätt bedömer jag däremot inte möjligt inom ramen för en kandidatuppsats. Det är inte heller rimligt att genomföra en egen enkätundersökning där jag har möjlighet att välja frågorna jag vill inkludera. Kostnaderna i form av tid och osäkerheten att nå tillräckligt antal svarspersoner och svarsfrekvens bedömer jag för stora för att vara realistiskt genomförbart (Esaiasson et al., 2017 s. 241-242).

Således görs den här undersökningen med redan tillgänglig enkätdata. Forskningsdata har inhämtats från det internationella forskningsprogrammet World Values Survey (WVS) som sedan 1981 regelbundet tillfrågat människor över hela världen ett stort antal frågor och påståenden (Haerpfer et al., 2022a; Haerpfer et al., 2022b). Det är en omfattande och frekvent använd databas inom samhällsvetenskaplig forskning, och samlar data från totalt befolkningen i 64 länder och territorier (World Values Survey, u.å).

Fördelarna med att använda WVS tillgängliga data är flera för den externa validiteten. Datan är insamlad från många olika länder vilket ger förutsättningar för att kunna dra generella slutsatser om hinduers och buddhisters miljöattityder och miljöbeteenden. Urvalet av respondenter är också tillräckligt stora för att ge goda förutsättningar att dra generella slutsatser och finna statistiskt signifikanta resultat, över 1000 personer från varje land. WVS data är också representativ för landpopulationerna i stort eftersom respondenterna är slumpmässigt utvalda (World Values Survey, u.å), det medför att man kan beräkna felmarginalen i analyserna och dra slutsatser om hur tillförlitliga resultaten är (Esaiasson et al., 2017 s. 172-173). Eftersom urvalet är över 1000 personer för Indien och Myanmar, och över 4000 för analyserna i hela regionen så är felmarginalerna mindre jämfört med ett litet urval, det innebär att det är lättare att uppmäta små attityd- och beteendeförändringar mellan olika grupper i undersökningen (Esaiasson et al., 2017 s. 181-182).

För att genomföra mina analyser använder jag statistikprogrammet Stata. Programmet har de nödvändiga verktyg jag behöver för att genomföra analyserna. Det används också för att på ett lättbegripligt sätt presentera resultaten från analyserna i den här uppsatsen.

3.2 Urval

När det kommer till urval finns det ett antal saker att beakta för att få en tillförlitlig analys. Som jag tidigare nämnt baserar jag min undersökning på enkätdata från WVS dataset, mer specifikt senast tillgänglig dataset för de länder som är med i undersökningen utom Indien inhämtad mellan 2017-2021 (Haerpfer et al., 2022a) och ett separat dataset från Indien (Haerpfer et al., 2022b). Indiens enkätdata har därefter behövts kodats om för att vara kompatibel med övrig enkätdata och sedan slagits ihop till ett gemensamt dataset. Enkätdatan har inhämtats från länder i Östasien där det finns hinduer och buddhister representerade i enkätdatan. Länderna som är med i analysen är Bangladesh, Kina, Hongkong, Indien, Japan, Macau, Malaysia, Myanmar, Mongoliet, Singapore, Sydkorea, Taiwan, Thailand och Vietnam. I de utvalda länderna bor cirka 95 procent av alla hinduer och cirka 90 procent av alla buddhister (World Population Review, 2024a; World Population Review, 2024b). Macau och Hongkong klassificeras inte som länder men är särskilda autonoma regioner i Kina och separeras i WVS dataset, därför separeras de även i den här uppsatsen.

Jag genomför regressionsanalyser på individnivå i Myanmar och Indien i ett första steg i analysen, eftersom respondenterna förväntas ha mer lika uppfattningar och påverkas liknande av politiska, ekonomiska och geografiska faktorer inom samma land. De drabbas även på ett mer likartat sätt av klimatförändringar och annan form av miljöförstörelse (Mendelsohn, Dinar & Williams, 2006). Forskning visar att hur man upplever att klimatförändringar påverkar ens direkta närhet påverkar inställningen till miljö och miljöpolitik (Drews & Van den Bergh, 2015). Eftersom den risken varierar mellan länder och regioner så är det av fördel att jämföra troende och icke-troende i samma land, för att underlätta att finna de samband som är syftet med den här uppsatsen. Att hitta respondenter som liknar varandra i andra avseenden än religiös tillhörighet diskuteras närmare i avsnittet kontrollvariabler. De länderna som analyseras är Myanmar, och Indien, två länder med stora grupper buddhister respektive hinduer.

I ett andra steg i analysen testar jag min modell på en större population av buddhister och hinduer, och jämför med sekulära och ateister. Det innebär att länderna i det första analysstadiet, och övriga länder med buddhister och hinduer i den östasiatiska regionen inkluderas i min analys. Tidigare forskning indikerar att landvariationer kan påverka miljöattityder (Barker & Bearce, 2013; Morrison, Duncan & Parton 2015) hos både religiösa

och ateister. Att testa sambanden i en större population är en förutsättning för att kunna dra mer generella slutsatser för reinkarnistiska religioners påverkan på attityder och beteenden.

3.3 Oberoende variabel

För att identifiera starkt religiösa hinduer och buddhister i den oberoende variabeln "graden av tro på reinkarnistiska religioner" operationaliseras det genom en sammanslagning av tre variabler i WVS dataset. Att anpassa den oberoende variabeln underlättar analys och resultatdelen än att mäta de oberoende variablerna för sig men ökar också kvaliteten på den oberoende variabeln (Esaiasson et al., 2017 s. 397). Operationaliseringen passar väl in med det jag vill mäta, graden av religiös övertygelse. I resultatdelen kommer oberoende variabel benämnas som "religiös intensitet".

Variablerna som använts för min oberoende variabel är *"Important in life: Religion"* och *"Religious denominations- major groups"* samt *"believe in: life after death"*. "Important in life: Religion" mäts på en ordinalskala från 1-4 där 1 innebär att religion "inte alls viktigt" och 4 innebär att religion är "väldigt viktigt". Den variabeln har kodats om till att gå från 0,25 till 1 i min oberoende variabel. För att klassificera olika troende bland respondenterna används variabeln *"Religious denominations- major groups*" från samma dataset, som identifierar religiös tillhörighet på en nominalskala. De respondenter som angett att man är buddhist, hindu eller ateist på frågan "Religious denominations- major groups" är det som används i min oberoende variabel, personer som uppgett en annan religiös tillhörighet exkluderas. De personer som anger att de är ateister har kodats om till värdet 0 i min oberoende variabel, det lägsta möjliga värdet av religiös intensitet. Jag använder mig också av variabeln *"believe in: life after death"*, en dikotom variabel för att urskilja personer som tror att livet i någon form fortsätter efter döden. De hinduer eller buddhister som inte anger att de tror på livet efter döden exkluderas från undersökningen. Den omkodade variabeln, härmed benämnd som religiös intensitet, går alltså från 0 till 1 med 3 mellanliggande steg för att operationaliseras korrekt i analysen. Det är inte sammanslagning variablerna till ett index, utan en anpassning för att passa så väl in för mitt teoretiska koncept som möjligt.

Variabeln *"Important in life: Religion"* som tillfrågar hur viktigt man anser religion är i ens liv på en ordinalskala från 1-4 bedömer jag som linjär, det vill säga med lika stora mellanliggande steg. Det kan dock finnas en problematik att anta att steget mellan ateister och sekulära (religiösa som svarat att religion är "inte alls viktigt") är linjärt med lika stora

steg som övriga grupper i skalan. Sekulära skulle i realiteten kunna påverkas lika lite av sin religiösa tillhörighet som en atiest gör, det vill säga inte alls. När ateister inkluderas i den variabeln ökar alltså komplexiteten i skalan, vi kan inte säga med säkerhet att den är linjär. För att adressera osäkerheten så kommer jag att dummykoda religiös intensitet för samtliga analyser där ateister är med och presentera dem i ett appendix, de medför att man inte gör ett antagande att skalan är linjär. Om sambanden går i samma riktning som de analyser jag presenterar i resultatdelen så bedömer jag det som en ytterligare indikation på att analysen är robust.

En begränsning med variabeln *"Important in life: Religion"* är att den inte specifikt frågar efter tron på reinkarnation, jag bedömer däremot att den kommer närmast i tillgänglig enkätdata. Tron på reinkarnation är en fundamental hörnsten inom både hinduismen (Van Horn, 2006) och buddhismen (Yamamoto, 2001), därför är det troligt att stark tro också korrelerar med stark tro på reinkarnation bland respondenterna Variabeln *"Believe in: life after death"* blir därför ett viktigt komplement och fångar in tron på reinkarnation ytterligare. Genom den anpassade variabeln så operationaliseras den oberoende variabeln till att komma närmare det jag vill mäta utifrån min forskningsfråga.

Den här uppsatsen begränsas till att endast undersöka buddhister, hinduer och ateisters inställning till miljö. Det finns givetvis andra religiösa i den östasiatiska regionen, om än i mycket färre antal än de grupper jag undersöker. Jag väljer dock att göra det urvalet på grund av begränsningar i de teoretiska koncepten att inkludera fler religioner i analysen, det primära syftet med den här uppsatsen är att undersöka reinkarnisitiskt troende.

3.4 Beroende variabler

Den beroende variablerna miljöattityder och miljöbeteenden kommer att testas genom två olika operationaliseringar för att få en bredd på attityder och beteenden och på så sätt bidra mer till forskningen. De variabler som kommer att användas är *"protecting the environment vs economic growth"* och *"active/inactive membership: Environmental organisation"*.

Variabeln som mäter attityder kopplat till miljön är att föredra miljöskydd framför ekonomisk tillväxt. Variabeln är dikotom, respondenterna har alltså svarat antingen föredra att skydda miljön eller föredra ekonomisk tillväxt. *"Protecting the environment vs economic growth"* kan karaktäriseras som ett lägre tröskel av engagemang för individen (Johnson, Minton &

McClernon, 2023), det indikerar snarare åsikt framför handling. Svaret på frågan indikerar en attityd från respondenten, och kan tolkas som både en specifik politisk attityd och en värdering (Stern, 2000).

Den andra variabeln *"active/inactive membership: Environmental organisation"* mäter individens handlingar för miljön, därmed ett engagemang med en högre tröskel för individen (Johnson, Minton & McClernon, 2023). I den här uppsatsen definieras variabeln som miljövänligt beteende, i linje med Sterns (2000) definitioner av miljöbeteende. På grund av att grupperna inaktiv medlem och aktiv medlem är små var för sig så slås de ihop till en grupp. Variabeln blir alltså en dummy, medlemskap eller inte.

De två beroende variablerna testas var för sig och kompletterar varandra eftersom de tillsammans fångar både attityd och beteenden till miljö. Operationaliseringarna passar därför väl med det teoretiska konceptet, att reinkarnistiskt religiösa både i ord och handling förespråkar miljövänliga attityder och beteenden.

Operationaliseringarna för att mäta miljöattityd och miljöbeteende i min analys har begränsningar, det är däremot dem jag bedömer kommer närmast det jag vill mäta i tillgänglig data som fångar in de andra aspekterna i min modell. Det finns alltså fler relevanta aspekter i människors miljöattityder och miljöbeteenden som den här uppsatsen inte kommer att mäta på grund av datans begränsningar. Variabeln *"Protecting the environment vs economic growth"* innebär att ekonomisk utveckling tolkas som en form av motsats till att skydda miljön, det går dock att argumentera för att frågan är mer komplex än så, att det går att kombinera miljöskydd med ekonomisk utveckling. Variabeln *"active/inactive membership: Environmental organisation"* mäter aktivism eller stöd till aktivism, det är förstås möjligt att bedriva eller stötta miljöaktivism utan att vara medlem i en miljöorganisation.

Jag bedömer både *"protecting the environment vs economic growth"* och *"active/inactive membership: Environmental organisation"* som frågor som generellt är enkla att uppfatta och ge ett korrekt svar på. Ingen av variablerna kräver en expertkunskap för att ha möjlighet att svara sanningsenligt.

3.5 Kontrollvariabler

I undersökningen inkluderar jag ytterligare ett antal oberoende variabler som kan ses som alternativa faktorer som påverkar de beroende variablerna miljöattityder, även kallat kontrollvariabler (Esaiasson et al., 2017 s. 393). Tidigare forskning har kontrollerat för kön och ålder, som kan tänkas påverka både miljöattityder och religiositet (Johnson, Minton & McClernon, 2023). Att de faktorerna påverkar miljöattityder och beteenden har ett brett stöd i empirin (Gifford & Sussman, 2012). Vilket samband kön och ålder har till religiös intensitet vet jag inte med säkerhet, men för att minimera risken att urvalet av respondenter skulle vara snedvridet på de aspekterna så kontrollerar jag för det. Således kommer jag testa för variablerna *"Age"* och *"Sex"* från WVS dataset.

Som jag tidigare diskuterat i avsnittet urval motiverar jag de valda länderna i min analys och kommer i ett första steg att jämföra grupper inom samma land för att landfaktorer som kan påverka resultatet är så lika som möjligt för urvalsgruppen. Orsakskedjan för religion och attityder indikerar från tidigare forskning att religiösa föreställningar påverkar de val en individ gör. Det påverkar också attityder till sociala och politiska frågor. Det innebär att kontrollera för alternativa förklaringar till den beroende variabeln i min modell riskerar att ta bort effekter som i själva verket drivs av religiösa attityder och ageranden. Att till exempel avsäga sig materiell rikedom och välja bort traditionell utbildning för att leva som buddhistmunk medför att kontrollvariabler såsom utbildning och inkomst riskerar att ta bort den effekten jag förväntar mig att hitta i min analys.

Jag anser därmed att den modell som kontrollerar kön och ålder som alternativa förklaringar på bästa sätt förklarar sambandet mellan religion och miljöattityder och miljöbeteenden med hänvisning till religionens påverkan på andra attityder och beteenden än miljö. Vilken modell gör bäst avvägningar är till viss del subjektivt, de kan finnas andra som tycker att en modell som kontrollerar för fler förklaringar som kan tänkas påverka religiositet och attityder och beteenden är mer korrekt. Därför kommer jag skapa ytterligare en modell i regressionsanalyserna med fler kontrollvariabler.

Erfarenheter från attitydforskning visar att socioekonomiska faktorer påverkar inställningen till miljön och miljövänliga beteenden. I Morrison, Duncan & Partons (2015) undersökning så blev sambandet mellan religion och miljöattityder svagare när den typen av faktorer kontrollerades för, men var fortsatt signifikant. Det är därför rimligt att tro att det kommer

påverka sambandet i den här uppsatsens analyser. Från WVS dataset så använder jag utbildning och inkomst, benämnt "*Highest educational level: Respondent (recoded into 3 groups)"* och *"Scale of incomes"* i en tredje modell tillsammans med kön och ålder för att göra undersökningen mer robust.

Ideologi kan också tänkas påverka miljöattityder och religiös tillhörighet. Johnson, Minton och McClernon (2023) föreslår att politiska faktorer specifika till Indien respektive USA kan förklara skillnaderna i miljöattityder hos hinduer i länderna. Begränsningar i WVS dataset, där variabeln ideologi saknas i ett flertal länder, bland annat Indien, innebär att modellerna hade sett olika ut för olika länder. Därför kommer ideologi inte att användas som kontrollvariabel i någon av analyserna.

I del två av analysen så jämförs hinduer och buddhister på regionnivå med data från flera länder. Det finns faktorer såsom politiska, ekonomiska och kulturella skiljer sig mellan länder. För att ta bort variationer i miljöattityder och miljöbeteenden som beror på landspecifika faktorer så skapas en dummy-variabel för varje land som är med i analysen. Det skapar en mer robust modell som kontrollerar för specifika landvariationer.

3.6 Analys

I ett första steg i analysen genomförs regressionsanalyser på i Myanmar och Indien eftersom de är länder med stora grupper buddhister respektive hinduer. I den andra delen av analysen genomförs regressionsanalyser i hela regionen för buddhister respektive hinduer. Totalt sett genomförs 8 regressionsanalyser med 3 modeller vardera. Eftersom båda beroende variablerna för miljöattityder och miljöbeteenden är dummyvariabler (har värdet 0 eller 1) så genomförs logistiska regressionsanalyser, analysverktyget är bättre lämpat för att tolka resultatet jämfört med en linjär regressionsanalys (Esaiasson et al., 2024 s. 186-187). Resultaten presenteras i regressionstabeller. Logistiska regressionsanalyser medför att vi inte kan tolka betakoefficienten på samma sätt som i en linjär OLS- regressionsanalys. Därför illustreras hur stora sambanden är mellan religiös intensitet och de beroende variablerna med marginaleffekter i tillhörande grafer.

Till regressionstabellerna redovisas marginaleffekterna av religiös intensitet på den beroende variabeln i grafer i resultatdelen. Punkten längst till vänster på x-axeln i grafen indikerar ateister, personer utan religiös tillhörighet. Punkten till höger om ateister visar sekulärt

religiösa, de är personer som identifierar sig som buddhist eller hindu men som angett att de inte anser att religion är viktigt i deras liv. Punkterna 0.5 och 0.75 är mellanliggande steg i religiös intensitet. Den punkten längst till höger på x-axeln är gruppen som svarat att religionen är väldigt viktig i ens liv, alltså de mest troende personerna i min analys. Marginaleffekterna som syns i graferna visualiserar sannolikheten att man föredrar att skydda miljön eller är medlem i en miljöorganisation för de olika stegen på den oberoende variabeln. Marginaleffekterna beräknas på modell 3, där alla kontrollvariabler konstanthålls. På y-axeln går sannoliketsskalan från 0 till 1. Om till exempel gruppen “mest troende” skulle ha värdet 1 på y-axeln så innebär det 100 procents sannolikhet att respondenterna i gruppen svarat att de föredrar att skydda miljön över ekonomisk utveckling.

4. Resultat

4.1 Resultat för Myanmar och Indien

Jag börjar med att titta på hypotes 1 i Myanmar och Indien, att reinkarnistiskt religiösa har mer positiva miljöattityder än sekulära och ateister. Miljöattityder mäts genom stödet för att skydda miljön *eller* föredra ekonomisk utveckling. För att få stöd för hypotesen behöver betakoefficienten för variabeln religiös intensitet vara positiv och statistisk signifikant. Nedan presenteras resultaten i regressionstabeller och marginaleffekter.

Regressionsanalys attityd: Buddhister i Myanmar

	(1) Miljöstöd	(2) Miljöstöd	(3) Miljöstöd
Religiös intensitet	1.253***	1.286***	1.275***
	(5.28)	(5.34)	(5.27)
Ålder		-0.130	0.260
		(-0.30)	(0.56)
Kvinna		0.344**	0.311*
		(2.78)	(2.49)
Utbildning			0.636***
			(3.40)
Inkomst			-0.392
			(-1.27)
Intercept	-1.038***	-1.186***	-1.285***
	(-4.73)	(-4.38)	(-3.88)
N	1117	1117	1117

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

Regressionsanalys attityd: Hinduer i Indien

	(1) Miljöstöd	(2) Miljöstöd	(3) Miljöstöd
Religiös intensitet	0.797**	0.725**	0.737**
	(2.94)	(2.66)	(2.67)
Ålder		0.166	0.615
		(0.44)	(1.52)
Kvinna		-0.298*	-0.343**
		(-2.42)	(-2.73)
Utbildning			0.583**
			(3.19)
Inkomst			-0.181
			(-0.75)
Intercept	-0.286	-0.115	-0.442
	(-1.21)	(-0.40)	(-1.29)
N	1157	1157	1147

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

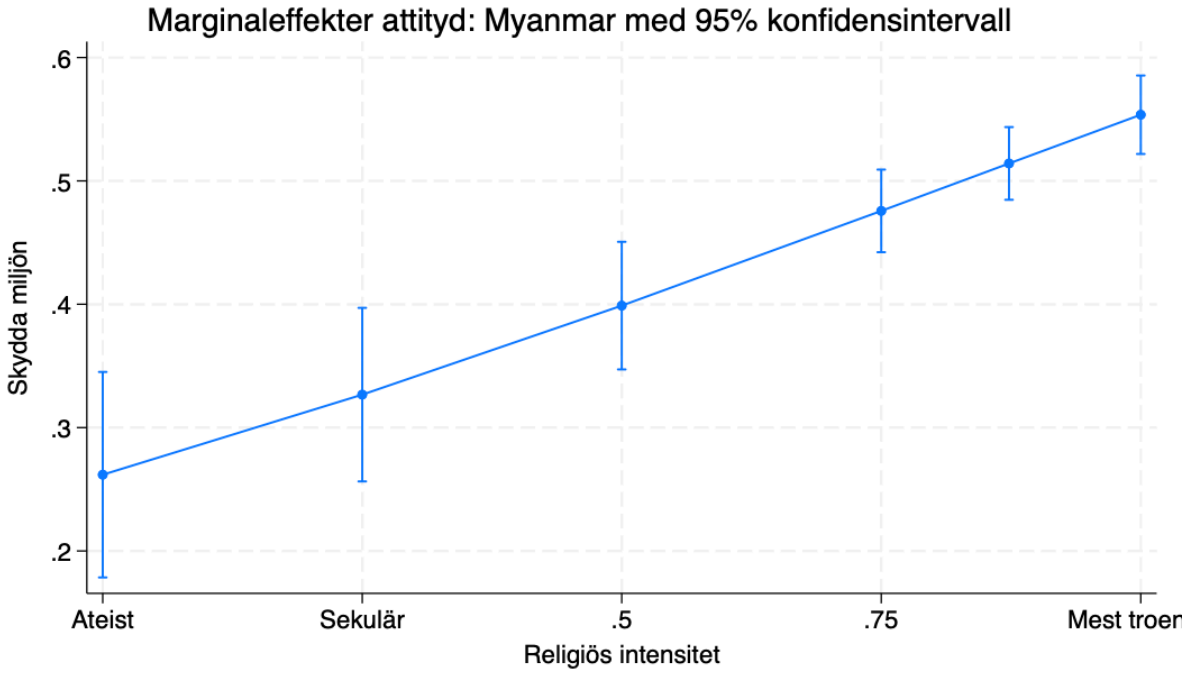

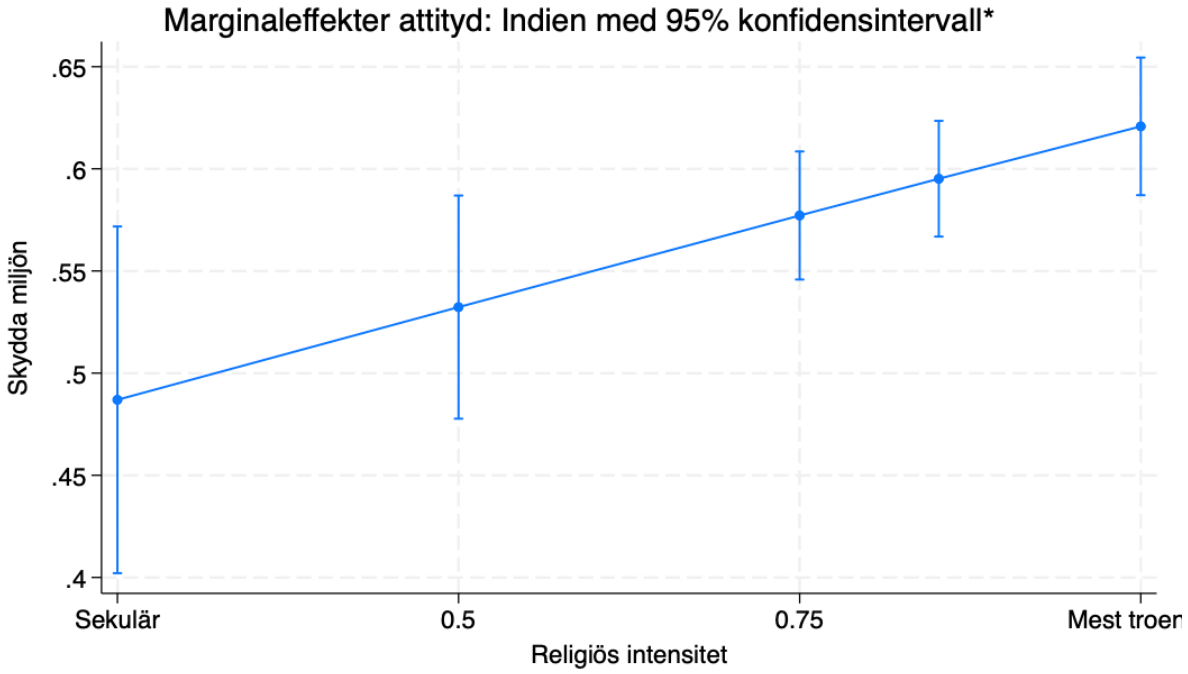

*Kommentar: *Marginaleffekten för ateister saknas i grafen på grund av att inga respondenter uppgett att de är ateister i Indiens enkätdata.*

I regressionstabellerna för attityder i ser vi i modell 1 att buddhister i Myanmar och hinduer i Indien korrelerar positivt med att vilja skydda miljön framför ekonomisk utveckling. Sambandet är statistiskt signifikant i båda fallen, eftersom p-värdena ligger under 0,001

respektive 0.01 och t-värdena överstiger 1,96. Resultatet ligger i linje med min hypotes om religiösas miljöattityder.

I modell 2 testas ålder och kön tillsammans med religiositet. När kön och ålder hålls konstant så kvarstår det positiva sambandet med miljöattityder för buddhister och hinduer. Utifrån samma modell kan vi också utläsa att kön har en viss effekt på att vilja skydda miljön, i Myanmar så korrelerar det svagt positivt med att vara kvinna medan i Indien korrelerar det svagt negativt med att vara man.

Modell 3 kontrollerar dels för samma oberoende variabler som modell 2 men även för utbildning och inkomst. Vi kan avläsa att utbildning har ett positivt samband i båda länderna med miljöattityder, medan inkomst inte är statistiskt säkerställt skilt från noll. I både Myanmar eller Indien så påverkas sambandet mellan religiös övertygelse och miljöattityder mycket lite när man håller övriga variabler konstanta, de indikerar att övriga faktorer inte påverkar huvudsambandet i en stor utsträckning. Vi kan konstatera att sambandet mellan religiös intensitet och sannolikheten att vilja skydda miljön framför ekonomisk utveckling är positivt och stämmer överens med min hypotes i båda länderna, i alla tre modeller.

Vi kan avläsa utifrån marginaleffekterna i grafen att sannolikheten att de mest troende buddhisterna i Myanmar vill skydda miljön är 17,97 procentenheter (51,30 procent) högre jämfört med ateister och 12,48 procentenheter (31,36 procent) jämfört med sekulära buddhister. För Indien så är sannolikheten att de mest troende hinduerna vill skydda miljön 1,79 procentenheter (3,15 procent) högre än sekulära hinduer, sambandet är alltså mycket svagare för hinduer i Indien än för buddhister i Myanmar. Procentsatserna är beräknade utifrån högsta värdet i konfidensintervallet för ateister och sekulära och lägsta värdet i konfidensintervallet för de mest troende. Marginaleffektstabellerna presenteras i appendix.

I nästa del tittar jag på stödet för hypotes 2 i Myanmar och Indien, att reinkarnistiskt religiösa har mer positiva miljöbeteenden än sekulära och ateister. Miljöbeteenden mäts genom medlemskap i miljöorganisationer. Återigen, för att få stöd för min hypotes behöver betakoefficienten för religiös intensitet vara positiv. Nedan presenteras resultaten i regressionstabellerna och marginaleffekterna.

Regressionsanalys beteende: Buddhister i Myanmar

	(1) Miljöorg.	(2) Miljöorg.	(3) Miljöorg.
Religiös intensitet	0.441	0.510	0.504
	(0.88)	(0.98)	(0.97)
Ålder		-0.160	-0.0654
		(-0.19)	(-0.07)
Kvinna		1.081***	1.054***
		(3.88)	(3.77)
Utbildning			0.261
			(0.72)
Inkomst			-0.604
			(-0.95)
Intercept	-3.082***	-3.741***	-3.549***
	(-6.56)	(-6.41)	(-5.11)
N	1118	1118	1118

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

Regressionsanalys beteende: Hinduer i Indien

	(1) Miljöorg.	(2) Miljöorg.	(3) Miljöorg.
Religiös intensitet	0.707*	0.847**	1.057***
	(2.35)	(2.78)	(3.36)
Ålder		-0.369	-0.283
		(-0.93)	(-0.65)
Kvinna		0.560***	0.675***
		(4.26)	(4.90)
Utbildning			0.228
			(1.16)
Inkomst			1.983***
			(7.26)
Intercept	-1.218***	-1.532***	-3.053***
	(-4.55)	(-4.81)	(-7.68)
N	1100	1100	1091

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

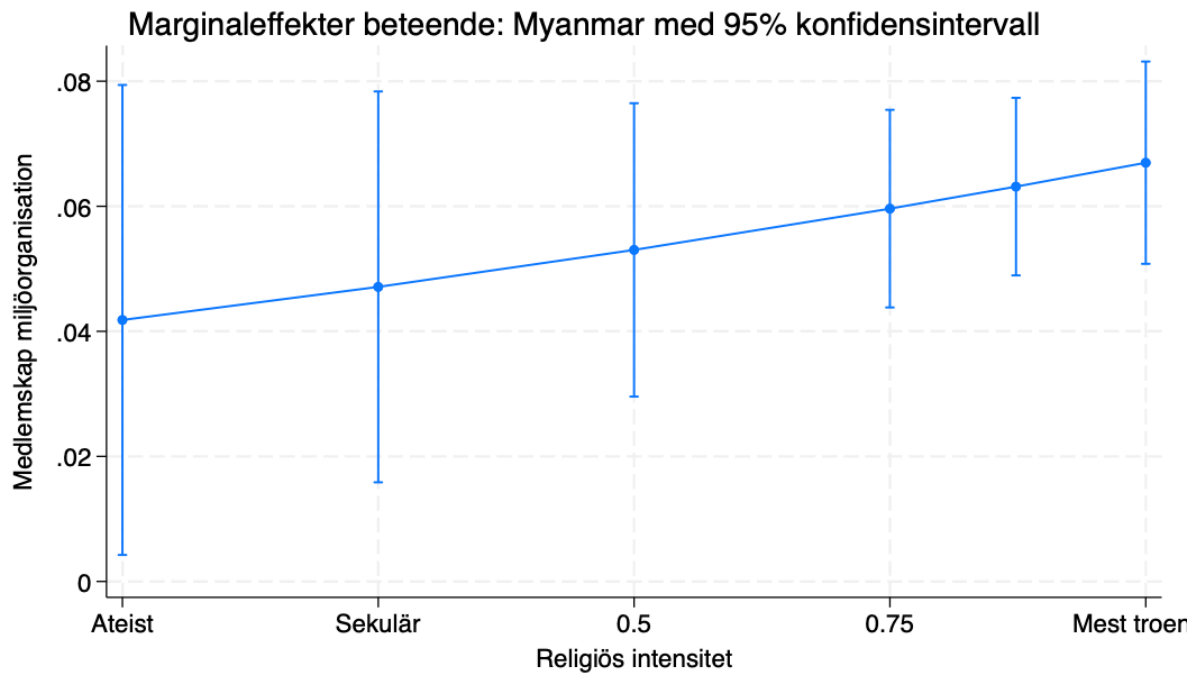

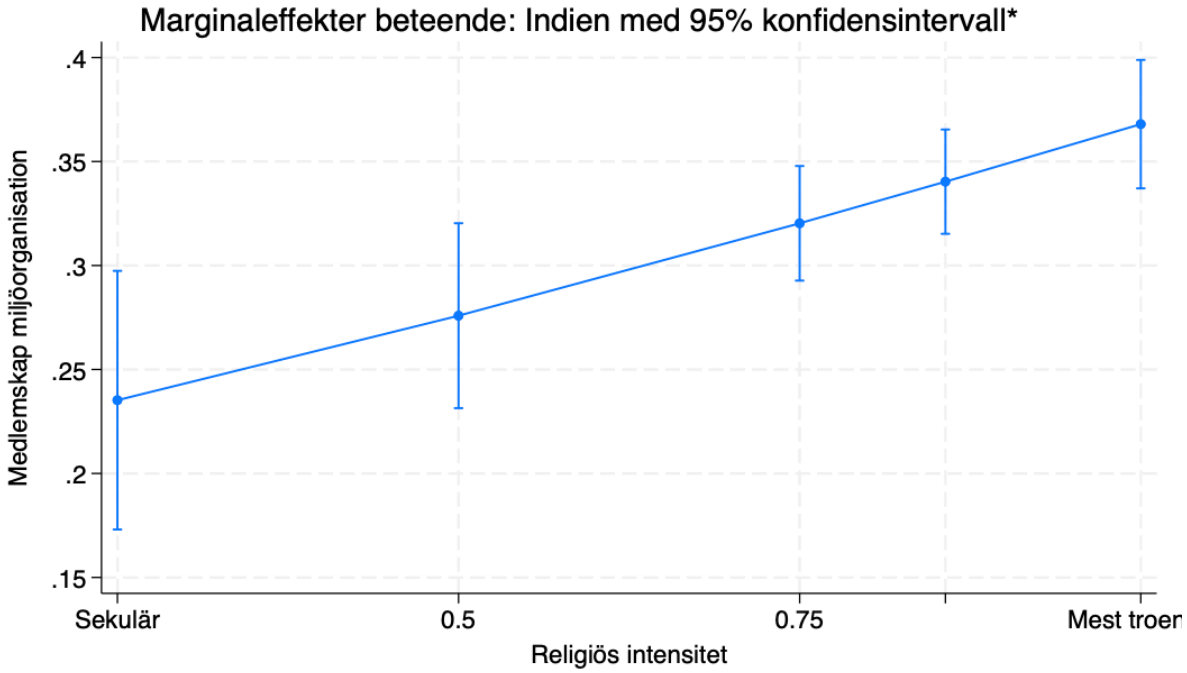

*Kommentar: *Marginaleffekten för ateister saknas i grafen på grund av att inga respondenter uppgett att de är ateister i Indiens enkätdata.*

När vi analyserar regressionstabellerna för medlemskap i miljöorganisationer i modell 1 så ser vi att sambandet mellan att vara buddhist och den beroende variabeln inte är statistiskt skilt från noll. Det kan vi konstatera eftersom p-värdet är större än 0.05 och t-värdet understiger 1.96. Däremot så är sambandet mellan att vara hindu och medlem i en miljöorganisation positivt och statistiskt signifikant, jag får stöd för min hypotes för hinduer men inte för buddhister.

I modell 2 i tabellerna kan vi avläsa att när man kontrollerar kön och ålder så är sambandet mellan hindu och den beroende variabeln statistiskt signifikant i Indien, men inte för buddhister i Myanmar. Att vara kvinna korrelerar positivt med att vara medlem i en miljöorganisation i både Indien och Myanmar för det totala urvalet. Resultatet i modell 2 stämmer fortsatt överens med min hypotes för hinduer i Indien men inte för Buddhister i Myanmar, då koefficienten inte är statistiskt skilt från noll.

I modell 3 så ser vi liknande resultat, sambandet mellan buddhister i Myanmar och den beroende variabeln är inte skilt från noll och ger alltså inte stöd för min hypotes. För hinduer i Indien så är sambandet mer positivt än i de andra modellerna, när man kontrollerar ålder, kön,

utbildning och inkomst. Det indikerar att sambandet mellan oberoende och beroende variabel delvis kan förklaras av variationerna i de faktorer jag kontrollerar. Jag får stöd för min hypotes för hinduer i Indien.

Marginaleffekterna för modell 3 i regressionstabellerna visualiserar att graden av religiositet inte påverkar medlemskap i miljöorganisationer för buddhister i Myanmar eftersom konfidensintervallen på y-axeln (beroende variabeln) överlappar alla steg på x-axeln (oberoende variabeln). Marginaleffekterna i Indien visar att sannolikheten att de mest troende hinduerna är medlem i en miljöorganisation är 5,03 procentenheter (12,97 procent) högre jämfört med sekulära hinduer. Procentsatsen är beräknad på samma sätt som för miljöattityder, det vill säga högsta värdet i konfidensintervallet för sekulära och lägsta värdet för de mest troende. Marginaleffektstabellerna presenteras i appendix.

4.2 Resultat för östasiatiska regionen

I nästa del av analysen så inkluderas samtliga länder i den östasiatiska regionen där respondenter i enkäturvalet identifierar sig som buddhist eller hindu. Jag genomför även dessa analyser med logistisk regressionsanalys eftersom de beroende variablerna är dummyvariabler. Analysen utförs med samma modeller, med samma beroende variabler för attityd respektive beteende och kontrollvariabler som i tidigare analys. Jag lägger också till landspecifika effekter som kontrollvariabler. Detaljerade landspecifika effekter för varje land som är med i analyserna presenteras i appendix. Precis som i tidigare analyser så är ateister med i variabeln religiös intensitet för religiös intensitet i de länder där ateister finns med i enkätdatan.

Andelen hinduer, buddhister och ateister från den ursprungliga WVS-datan presenteras i en tabell nedan. Antalet individer som är med i urvalet i den här uppsatsen presenteras också, det är exkluderat för respondenter som uppgett att de tillhör andra religioner och blir därför det totala antalet personer av de tre föregående kolumnerna. En viss avvikelse för antalet respondenter förekommer i regressionsanalysernas modeller, det beror på att vissa svar saknas från respondenterna när man inkluderar kontrollvariabler.

Land	**Hindu %**	**Buddhist %**	**Ateist %**	**Antal respondenter**
Bangladesh	9,1 %	0,8 %	-	119
Kina	-	8,8 %	86,0 %	2884
Hongkong	0,3 %	8,5 %	71,3 %	1660
Indien	82,8 %	1,4 %	-	1425
Japan	-	28,4 %	63 %	1231
Macau	-	19,6 %	67,7 %	890
Malaysia	4,8 %	17,4 %	2,0 %	318
Myanmar	0,8 %	85,0 %	7,4 %	1125
Mongoliet	0,4 %	39,0 %	49,8 %	1461
Singapore	5,0 %	25,8 %	23,8 %	1098
Sydkorea	-	14,0 %	64 %	971
Taiwan	-	10,7 %	20,9 %	386
Thailand	-	90,7 %	-	1360
Vietnam	0,1 %	22,4 %	72,1 %	1135

Jag undersöker därmed stödet för hypotes 1 för hela regionen, att reinkarnistiskt religiösa har mer positiva miljöattityder än sekulära och ateister. Miljöattityder mäts på samma sätt som tidigare genom stödet för att skydda miljön *eller* föredra ekonomisk utveckling. För att få stöd för hypotesen behöver betakoefficienten för variabeln religiös intensitet vara positiv och statistisk signifikant

Regressionsanalys attityd: Buddhister i Östasien

	(1) Miljöstöd	(2) Miljöstöd	(3) Miljöstöd
Religiös intensitet	-0.414***	0.00136	0.0498
	(-8.84)	(0.02)	(0.69)
Ålder		-0.361**	0.0861
		(-2.94)	(0.65)
Kvinna		-0.00714	-0.0325
		(-0.19)	(-0.86)
Utbildning			0.540***
			(9.48)
Inkomst			-0.259*
			(-2.40)
Landspec. effekter	Nej	Ja	Ja
Intercept	0.582***	1.143***	0.888***
	(24.96)	(15.94)	(9.52)
N	12302	12302	12302

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

Regressionsanalys attityd: Hinduer i östasien

	(1) Miljöskydd	(2) Miljöskydd	(3) Miljöskydd
Religiös intensitet	0.0155	0.557**	0.569**
	(0.22)	(3.14)	(3.20)
Ålder		-0.549**	-0.154
		(-2.83)	(-0.73)
Kvinna		-0.183**	-0.204***
		(-3.09)	(-3.42)
Utbildning			0.444***
			(4.87)
Inkomst			-0.139
			(-0.90)
Landspec. effekter	Nej	Ja	Ja
Intercept	0.404***	-0.111	-0.274
	(11.87)	(-0.41)	(-0.94)
N	4959	4959	4949

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

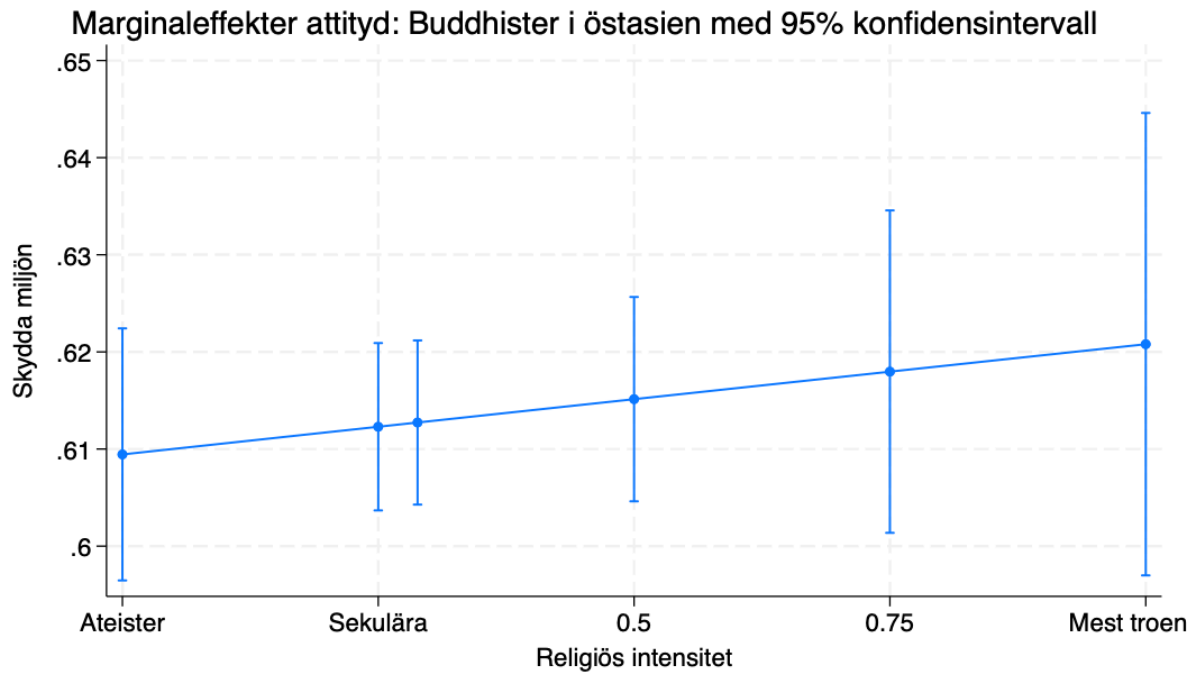

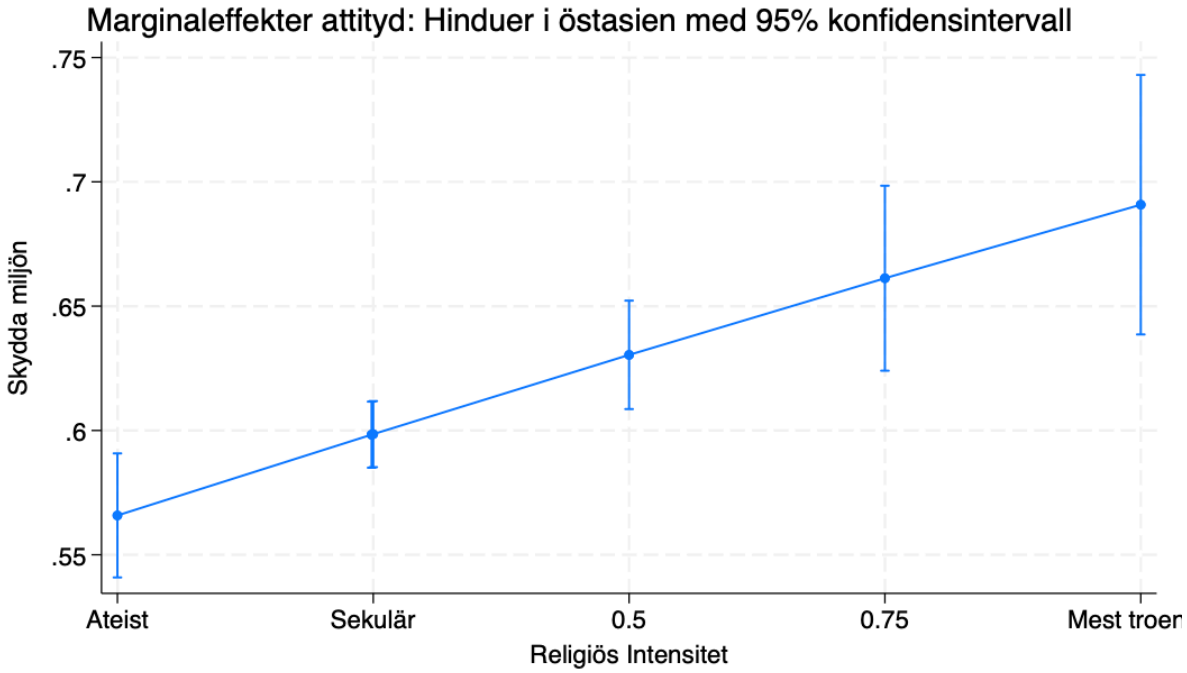

I modell 1 i regressionstabellerna kan vi avläsa att buddhister korrelerar negativt med att vilja skydda miljön framför ekonomisk tillväxt, för hinduer är sambandet inte statistiskt skilt från noll. I modell 2, när man kontrollerar ålder, kön och landspecifika effekter så förändras sambanden, för buddhister blir det ett nollsamband och för hinduer svagt positivt. Det ska tolkas som att en eller flera av de tre kontrollvariablerna påverkar sambandet negativt och när det hålls konstant så isolerar man det ursprungliga sambandet. I modell 3 så förändras sambanden mellan att vara buddhist och hindu och den beroende variabeln minimalt jämfört med modell 2. Jag får stöd för min hypotes för hinduer i Östasien men inte för buddhister.

För marginaleffekterna från modell 3 kan vi i grafen avläsa att sannolikheten för att de mest troende buddhisterna vill skydda miljön framför ekonomisk utveckling inte skiljer sig jämfört med varken ateister eller sekulära eftersom konfidensintervallen överlappar varandra. Marginaleffekterna för de att mest troende hinduerna i Östasien vill skydda miljön över ekonomisk utveckling är 4,79 procentenheter (8,10 procent) högre än för ateister och 2,68 procentenheter (4,38 procent) högre än för sekulära hinduer. Marginaleffektstabellerna presenteras i appendix.

Slutligen tittar jag på stödet för hypotes 2 för hela regionen, att reinkarnistiskt religiösa har mer positiva miljöbeteenden än sekulära och ateister. Miljöbeteenden mäts på samma sätt genom medlemskap i miljöorganisationer. Återigen, för att få stöd för min hypotes behöver betakoefficienten för religiös intensitet vara positiv.

Regressionsanalys beteende: Buddhister i Östasien

	(1) Miljöorg.	(2) Miljöorg.	(3) Miljöorg.
Religiös intensitet	0.840***	0.256*	0.246*
	(12.83)	(2.30)	(2.21)
Ålder		-0.861***	-0.936***
		(-4.42)	(-4.57)
Kvinna		0.138*	0.142*
		(2.37)	(2.43)
Utbildning			-0.0996
			(-1.15)
Inkomst			0.0192
			(0.11)
Landspec. effekter	Nej	Ja	Ja
Intercept	-2.302***	-2.913***	-2.854***
	(-61.73)	(-22.22)	(-18.22)
N	13049	13049	13049

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

Regressionsanalys beteende: Hinduer i Östasien

	(1) Miljöorg.	(2) Miljöorg.	(3) Miljöorg.
Religiös intensitet	1.134***	1.051***	1.157***
	(14.39)	(4.87)	5.32)
Ålder		-0.749**	-0.673*
		(-3.06)	(-2.56)
Kvinna		0.258***	0.274***
		(3.43)	(3.60)
Utbildning			0.0813
			(0.72)
Inkomst			1.483***
			(7.95)
Landspec. effekter	Nej	Ja	Ja
Intercept	-1.802***	-3.022***	-4.098***
	(-38.71)	(-7.62)	(-9.71)
N	5243	5243	5229

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

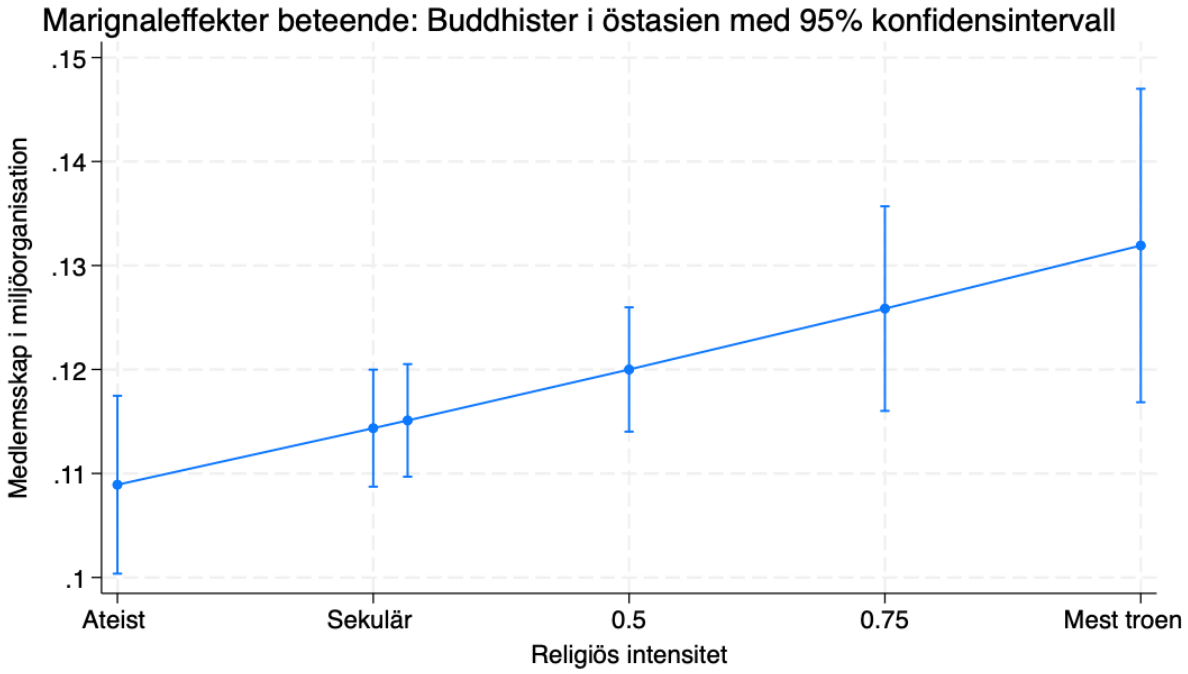

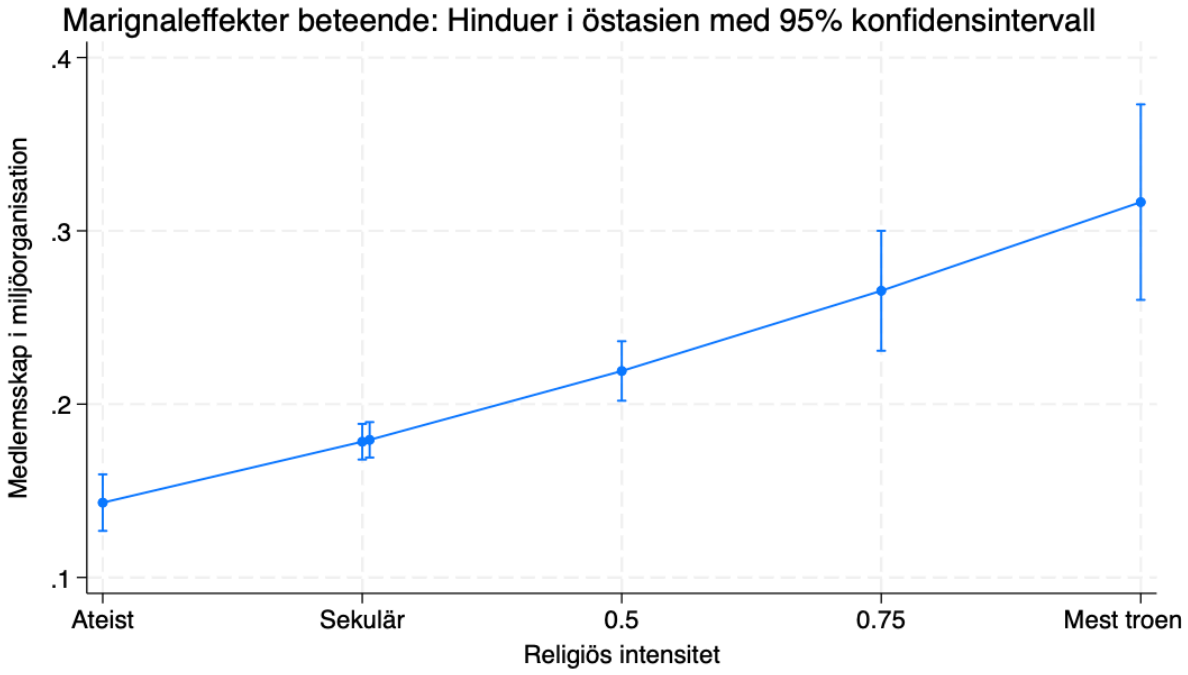

Modell 1 i regressionstabellerna visar att hinduer och buddhister korrelerar positivt med medlemskap i miljöorganisationer när man inte kontrollerar några andra variabler. Resultaten är statistiskt signifikanta.

I modell 2 ser vi att sambandet är svagare för buddhister när man kontrollerar för andra variabler men fortfarande signifikant, sambandet med att vara hindu förändras mycket lite. Ålder, kön och landspecifika effekter kan med andra ord delvis förklara det ursprungliga

sambandet i modell 1 för buddhister men i mycket mindre utsträckning för hinduer. Ålder korrelerar negativt i båda regressionsanalyserna, det ska tolkas som att fler yngre har ett medlemskap i miljöorganisation än äldre i urvalet. Att vara kvinna korrelerar även svagt positivt i båda analyserna.

I modell 3 i tabellerna består det positiva sambandet mellan hindu och den beroende variabeln och ett svagt positivt samband för buddhister. Det tolkas som att övriga faktorer inte påverkar huvudsambanden i stor utsträckning. Jag för stöd för min hypotes för hinduer i Östasien. För buddhister bedömer jag sambandet så svagt positivt att endast 95 procent konfidens innebär att jag inte får stöd för min hypotes.

Marginaleffekterna från modell 3 visar att sannolikheten för att de mest troende buddhisterna i Östasien är medlemmar i en miljöorganisation är 0,13 procentenheter (1,11 procent) högre jämfört med för ateister men inte statistiskt skilt från noll jämfört med sekulära buddhister. Det är alltså en mycket liten effekt, nära noll mellan ateister och buddhister och ingen effekt alls mellan sekulära och troende. Sannolikheten för att de mest troende hinduerna i Östasien är medlemmar i en miljöorganisation är 10,07 procentenheter (63,12 procent) högre än för ateister och 7,15 procentenheter (37.95 procent) högre än för sekulära hinduer. Marginaleffektstabellerna presenteras i appendix.

4.3 Tabell för stöd av hypoteser

För att sammanfatta den stora mängd resultat från regressionsanalyserna och hur de förhåller sig till uppsatsens hypoteser H1 och H2 så presenteras det här i en tabell:

Stöd för hypotes:	Buddhister i Myanmar	Hinduer i Indien	Buddhister i Östasien	Hinduer i Östasien
H1 (attityd)	*Ja*	*Ja*	*Nej*	*Ja*
H2 (beteende)	*Nej*	*Ja*	*Nej*	*Ja*

5. Diskussion

Syftet med den här uppsatsen var att undersöka troende buddhisters och hinduers miljöattityder och miljöbeteenden och jämföra deras attityder med ateister och sekulära. Frågeställningen löd *"På vilket sätt påverkar tro på reinkarnistiska religioner miljöattityder och miljöbeteenden jämfört med sekulära och ateister?"*. För att besvara frågeställningen så har en statistisk analys genomförts baserad på enkätdata från 14 länder i den östasiatiska regionen.

Resultaten från regressionstabellerna visar både positiva samband och nollsamband mellan religiös intensitet och miljöattityder och miljöbeteenden. Starkt troende buddhister i Myanmar är mer positiva till att skydda miljön än vad sekulära och ateister är, men det är inte medlem i en miljöorganisation i högre utsträckning. Starkt troende hinduer i Indien är mer positiva till att skydda miljön och i större utsträckning medlem i en miljöorganisation jämfört med sekulära, men effekten är relativt liten. Sambanden ser delvis annorlunda ut på regionnivå. Starkt troende buddhister är inte mer positiva till att skydda miljön och inte i högre utsträckning medlem i en miljöorganisation jämfört med ateister och sekulära. Starkt troende hinduer har däremot både mer positiva miljöattityder och miljöbeteenden jämfört med ateister och sekulära, sambandet är dock starkare för beteenden än för attityder. De kompletterande regressionsanalyser där religiös intensitet har dummy-kodats (presenterat i appendix) visar att riktningen för huvudsambanden går åt samma håll i samtliga analyser som analyserna i resultatdelen. De stärker robustheten och validiteten för det resultat jag funnit.

Hur står sig resultaten i den här uppsatsen till vad tidigare forskning funnit? Det är intressant att notera att de flesta huvudsamband förändras relativt lite när man kontrollerar för andra faktorer. Tidigare forskning har indikerat att socioekonomiska faktorer påverkat miljöattityder och dessutom kraftigt försvagat det ursprungliga samband man sett mellan religion och miljö. Analyserna i den här uppsatsen visar att vissa av de faktorerna påverkar miljöattityder och miljöbeteenden men de försvagar inte sambandet mycket, med undantag för buddhisters medlemskap i miljöorganisationer på regionnivå. Tidigare forskning har också funnit att landspecifika faktorer påverkar miljöattityder och miljöbeteenden, det är något jag även finner i analyserna i den här uppsatsen.

Tidigare studier har inte enhälligt visat om personers attityder leder till beteenden eller om sambandet går i den andra riktningen. Resultaten i den här uppsatsen ger inte klarhet om orsak och verkan, riktningen i sambandet. Resultaten visar dock att i vissa fall så korrelerar både attityder och beteenden positivt med religiös intensitet, i andra fall korrelerar en av dem med religiös intensitet men inte den andra.

Trots att jag anpassat operationaliseringen för att identifiera buddhister och hinduer som tror på reinkarnation så innebär enkätdatans begränsningar att vi inte med säkerhet kan säga att det är den viktigaste orsaken. Eftersom resultaten skiljer sig mellan länder och mellan hinduer och buddhister kan vi inte heller konstatera att reinkarnistiskt religiösa generellt är mer positiva till miljön. Vi kan däremot konstatera en effekt för troende hinduer i Indien och i regionen i stort, där majoriteten av världens hinduer är bosatta. Om det till största del beror på tron på reinkarnation, eller andra koncept av ens religiösa tillhörighet vet vi inte. Tidigare forskning om hinduers miljöattityder indikerar att just tron på reinkarnation spelar roll, resultaten i den här uppsatsen innebär att vi åtminstone inte kan förkasta den teorin. Mer forskning behövs dock för att klargöra den kausala mekanismen, vilken eller vilka aspekter i respektive religion som påverkar inställningen till miljön.

Ett tillvägagångssätt kan vara att genomföra ett experiment med buddhister och hinduer. Man skulle kunna be behandlingsgruppen läsa religiösa texter om reinkarnation och ställa frågor. Sedan låter man deltagarna svara på frågor om inställning till miljö. Kontrollgruppen, även den bestående av buddhister och hinduer, får ingen behandling utan svarar endast på frågorna om miljöattityder. Den experimentella designen har använts i tidigare studier av religiösa attityder där behandlingen bestod av att läsa religiösa texter med fredsbudskap och konflikthantering (Hager & Sharma, 2023). De noterade en signifikant effekt för behandlingsgruppen jämfört med kontrollgruppen.

Operationaliseringen av miljöattityder och miljöbeteenden medför begränsningar, man kan endast dra slutsatser på de specifika frågorna som ställts. Fördelen med operationaliseringen av miljöattityder i den här uppsatsen är att den är generellt uttryckt, vi kan därför övergripande se hur människors prioritering av att skydda miljön ser ut för buddhister och hinduer. Framtida forskning bör dock utforska mer specifika attityder, exempelvis oron för klimatförändringar och tillit till miljövetenskap. När det kommer till beteenden så är

operationaliseringen mer specifik, det finns flera andra relevanta miljöbeteenden som framtida forskning bör ägna sig åt för en mer komplett bild av religiösas miljöbeteenden.

I denna uppsats har jag demonstrerat att tron på reinkarnistiska religioner kan påverka individers attityder och beteenden positivt gentemot miljön, men sambandet varierar mellan kontexter och mellan hinduism och buddhism. Resultaten har bidragit till en ökad förståelse för orsakerna till miljöattityder och miljöbeteenden genom att undersöka troende i länder där majoriteten av världens hinduer och buddhister lever. Det bidrar med en generaliserbarhet som tidigare studier inte gjort. Men fortfarande så är det mycket vi inte vet om relationen mellan religion och miljö, än mindre om den relationen för reinkarnistiska religioner. Det väcker frågan om vi underskattat religionens betydelse i en modern, globaliserad värld.

6. Referenser

Arbuckle, M. B., & Konisky, D. M. (2015). The Role of Religion in Environmental Attitudes. *Social Science Quarterly*, *96*(5), 1244–1263. https://www.jstor.org/stable/26612273

Barker, D. C., & Bearce, D. H. (2013). End-times theology, the shadow of the future, and public resistance to addressing global climate change. *Political Research Quarterly*, *66*, 267–279. https://doi.org/10.1177/1065912912442243open_in_new

Bekkers, R., & Wiepking, P. (2011). Who gives? A literature review of predictors of charitable giving Part One: Religion, education, age and socialisation. *Voluntary Sector Review*, *2*(3), 337-365. https://doi.org/10.1332/204080511X6087712

Bekkers, R. and Schuyt, T. (2008) 'And who is your neighbor? Explaining denominational differences in charitable giving and volunteering in the Netherlands', *Review of Religious Research* , 50(1): 74–96. http://www.jstor.org/stable/20447529

Berger, I. E. (1997). The demographics of recycling and the structure of environmental behavior. *Environment and Behavior,* 29, 515–531. doi:10.1177/001391659702900404

Casaló, L. V., & Escario, J.-J. (2016). Intergenerational association of environmental concern: Evidence of parents' and children's concern. *Journal of Environmental Psychology*, *48*, 65–74. https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2016.09.001

Clayton, Susan D. (2012). *The Oxford Handbook of Environmental and Conservation Psychology* (1st ed.). Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199733026.001.0001

Dietz, T., Kalof, L., & Stern, P. C. (2002). Gender, values, and environmentalism. *Social Science Quarterly,* 83, 353–364. doi:10.1111/1540–6237.00088

Drews, S., & Van den Bergh, J (2016) What explains public support for climate policies? A review of empirical and experimental studies, *Climate Policy*, *16*(7), 855-876. 10.1080/14693062.2015.1058240

Eilam, Efrat, and Tamar Trop. 2012. "Environmental Attitudes and Environmental Behavior—Which Is the Horse and Which Is the Cart?" *Sustainability, 4*(9): 2210-2246. https://doi.org/10.3390/su4092210

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Wängnerud, Lena, Towns, Ann. (2017). *Metodpraktikan*. 5:e upplagan, Norstedts förlag. Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Sundell, Anders, Towns, Ann, Wängnerud, Lena (2024) *Metodpraktikan,* 6:e upplagan, Norstedts Juridik. Lund: Studentlitteratur,

Gifford, Robert, and Reuven Sussman, ' Environmental Attitudes', in Susan D. Clayton (ed.), (2012) *The Oxford Handbook of Environmental and Conservation Psychology*, Oxford Library of Psychology
https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1093/oxfordhb/9780199733026.013.0004

Grzymala-Busse, A. (2012) Why Comparative Politics Should Take Religion (More) Seriously. *Annual Review of Political Science* 15:1, 421-442. https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-033110-130442

Haerpfer, C., Inglehart, R., Moreno, A., Welzel, C., Kizilova, K., Diez-Medrano, J., Lagos, M., Norris, P., Ponarin, E. & Puranen B. (2022): World Values Survey Wave 7 (2017-2022) Cross-National Data-Set. Version: 5.0.0. World Values Survey Association. DOI: doi.org/10.14281/18241.20

Haerpfer, C., Inglehart, R., Moreno, A., Welzel, C., Kizilova, K., Diez-Medrano, J., Lagos, M., Norris, P., Ponarin, E. & Puranen B. (2022): World Values Survey Wave 7 (2017-2022) India Data-Set. Version: 5.0.0. World Values Survey Association. DOI: doi.org/10.14281/18241.20

Hager, A., & Sharma, K. (2023). Can religious norms reduce violent attitudes? Experimental evidence from a Muslim–Christian conflict. *Conflict Management and Peace Science*, *40*(2), 134-161. https://doi.org/10.1177/07388942221077914

He, Yugang, Yinhui Wang, & Xiaodan Gao. 2022. "What Role Does Religion Have in Shaping Human Consumption?" *Religions* 13, no. 1: 8. https://doi.org/10.3390/rel13010008

Hull, B (2000) "Religion Still Matters", *The Journal of Economics, 26*(2): 35-48) https://deepblue.lib.umich.edu/handle/2027.42/57764

Inglehart, Ronald. "Public Support for Environmental Protection: Objective Problems and Subjective Values in 43 Societies." *PS: Political Science and Politics* 28, no. 1 (1995): 57–72. https://doi.org/10.2307/420583.

Johnson, K. A., Minton, E. A., & McClernon, M. P. (2023). Recycling, relatedness, and reincarnation: Religious beliefs about nature and the afterlife as predictors of sustainability practices. *Psychology of Religion and Spirituality, 15*(2), 228-240. https://doi.org/10.1037/rel0000407

Jones, B. (2019). *A short intro to linear regression analysis using survey data.* https://www.pewresearch.org/decoded/2019/01/15/a-short-intro-to-linear-regression-analysis-using-survey-data/

Kaiser, F. G., Oerke, B., & Bogner, F. X. (2007). Behavior-based environmental attitude: Development of an instrument for adolescents. *Journal of Environmental Psychology*, *27*(3), 242–251. https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2007.06.004

Kaiser, F. G., Wölfing, S., & Fuhrer, U. (1999). Environmental Attitude and Ecological Behavior. *Journal of Environmental Psychology*, *19*(1), 1–19. https://doi.org/10.1006/jevp.1998.0107

Kotchen, M. J., Boyle, K. J., & Leiserowitz, A. A. (2013). Willingness-to-pay and policy-instrument choice for climate-change policy in the United States. *Energy Policy*, *55*, 617–625. doi:10.1016/j.enpol.2012.12.058

Leiserowitz, A. (2006). Climate change risk perception and policy preferences: The role of affect, imagery, and values. *Climatic Change*, *77*, 45–72. doi:10.1007/s10584-006-9059-9

Leiserowitz, A. A. (2005). American risk perceptions: Is climate change dangerous? *Risk Analysis,* 25, 1433–1442. doi:10.1111/j.1540–6261.2005.00690.

Mandaville, P. (2019). How do religious beliefs affect politics? *Global Politics* (3rd ed., pp. 102–123). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315099118-6

McCright, A. M., Dunlap, R. E., & Marquart-Pyatt, S. T. (2016). Political ideology and views about climate change in the European Union. *Environmental Politics*, *25*(2), 338–358. https://doi.org/10.1080/09644016.2015.1090371

Mendelsohn R, Dinar A., & Williams L. The distributional impact of climate change on rich and poor countries. *Environment and Development Economics*. 2006;11(2):159-178. doi:10.1017/S1355770X05002755

Morrison M, Duncan R, & Parton K. (2015) Religion Does Matter for Climate Change Attitudes and Behavior. PLoS ONE 10(8): e0134868. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0134868

Narayanan, V. (2001). Water, wood, and wisdom: Ecological perspectives from the hindu traditions. *Daedalus, 130*(4), 179-206. https://www.proquest.com/scholarly-journals/water-wood-wisdom-ecological-perspectives-hindu/docview/210561932/se-2

Nationalencyklopedin, (u.å). eskatologi. http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/eskatologi (hämtad 2024-03-14)

Saxena, V. & Bhattacharya, P. C. (2017) Inequalities in LPG and electricity consumption in India: The role of caste, tribe, and religion. *Energy for Sustainable Development.* 42, 44-53. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0973082617307470

Simmons, W.O. and Emanuele, R. (2004) 'Does government spending crowd out donations of time and money?', *Public Finance Review*, *32*(5): 498–511. 10.1177/1091142104264364

Smith, N., & Leiserowitz, A. (2013). American evangelicals and global warming. *Global Environmental Change*, *23*, 1009–1017. https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2013.04.001

Stern, P. C. (2000). New environmental theories: Toward a coherent theory of environmentally significant behavior. *Journal of Social Issues*, *56*, 407–424. doi: 10.1111/0022-4537.00175

Van Horn, G. (2006). Hindu Traditions and Nature: Survey Article. *Worldviews: Global Religions, Culture, and Ecology*, *10*(1), 5-39. https://doi.org/10.1163/156853506776114474

White, L. (1967). The Historical Roots of Our Ecologic Crisis. *Science (American Association for the Advancement of Science)*, *155*(3767), 1203–1207. https://doi.org/10.1126/science.155.3767.1203

Woodrum, Eric, and Michelle J. Wolkomir. "Religious Effects on Environmentalism." *Sociological Spectrum* 17, no. 2 (1997): 223–34. doi:10.1080/02732173.1997.9982161.

World Population Review, (2024), *hindu countries* https://worldpopulationreview.com/country-rankings/hindu-countries

World Population Review, (2024), *buddhist countries* https://worldpopulationreview.com/country-rankings/buddhist-countries

World Values Survey, (u.å), *WVS-7 Fieldwork Progress* https://www.worldvaluessurvey.org/WVSContents.jsp?CMSID=WVS7PRO&CMSIS7PRO

Yamamoto, S. (2001) Mahayana Buddhism and Environmental Ethics: From the perspective of the consciousness-only doctrine. *The Journal of Oriental Studies* 11, 167-180. https://buddhism.lib.ntu.edu.tw/DLMBS/jp/search/search_detail.jsp?seq=274797

7. Appendix

Marginaleffekter (beräknad av modell 3 i regressionsanalyserna)

Marginaleffekter attityd: Buddhister i Myanmar

	Delta-method				
	Margin	std. err.	z	P>|z|	[95% conf. interval]
_at					
Medel	.5141419	.0150413	34.18	0.000	.4846614 .5436224
Ateister	.2618142	.0424961	6.16	0.000	.1785233 .345105
Sekulära	.3267154	.0358962	9.10	0.000	.2563602 .3970706
0.5	.3988892	.026389	15.12	0.000	.3471677 .4506107
0.75	.4756741	.0170835	27.84	0.000	.442191 .5091572
Mest troende	.5536286	.0162282	34.12	0.000	.5218219 .5854353

Marginaleffekter attityd: Hinduer i Indien

	Delta-method				
	Margin	std. err.	z	P>|z|	[95% conf. interval]
_at					
Medel	.594802	.0144559	41.15	0.000	.566469 .623135
Sekulära	.4843697	.043339	11.18	0.000	.3994269 .5693126
0.5	.5306394	.0279168	19.01	0.000	.4759235 .5853553
0.75	.5763974	.0160131	36.00	0.000	.5450123 .6077826
Mest troende	.6209006	.0171827	36.14	0.000	.5872231 .6545781

Marginaleffekter beteende: Buddhister i Myanmar

	Delta-method				
	Margin	std. err.	z	P>|z|	[95% conf. interval]
_at					
Medel	.0631433	.007243	8.72	0.000	.0489473 .0773394
Ateister	.0418171	.0191759	2.18	0.029	.0042329 .0794012
Sekulära	.0471073	.0159465	2.95	0.003	.0158527 .0783619
0.5	.0530209	.0119692	4.43	0.000	.0295618 .07648
0.75	.0596195	.0080613	7.40	0.000	.0438197 .0754194
Mest troende	.0669679	.0082545	8.11	0.000	.0507895 .0831463

Marginaleffekter beteende: Hinduer i Indien

	Delta-method				
	Margin	std. err.	z	P>|z|	[95% conf. interval]
_at					
Medel	.3405946	.0128033	26.60	0.000	.3155006 .3656887
Sekulära	.2360822	.0318228	7.42	0.000	.1737107 .2984537
0.5	.2765005	.0227267	12.17	0.000	.2319569 .3210441
0.75	.3206556	.0140753	22.78	0.000	.2930686 .3482427
Mest troende	.3680208	.0157548	23.36	0.000	.3371419 .3988996

Marginaleffekter attityd: Buddhister i östasien

	Delta-method				
	Margin	std. err.	z	P>|z|	[95% conf. interval]
_at					
Medel	.623173	.0041572	149.90	0.000	.6150251 .6313209
Ateister	.6198671	.0063238	98.02	0.000	.6074726 .6322616
Sekulära	.6227512	.0042338	147.09	0.000	.6144532 .6310492
0.5	.6256271	.0051527	121.42	0.000	.6155281 .6357261
0.75	.6284945	.0080829	77.76	0.000	.6126524 .6443367
Mest troende	.6313534	.0115639	54.60	0.000	.6086886 .6540181

Marginaleffekter attityd: hinduer i östasien

	Delta-method				
	Margin	std. err.	z	P>|z|	[95% conf. interval]
_at					
Medel	.5983027	.0067853	88.18	0.000	.5850038 .6116016
Ateister	.5658235	.0127296	44.45	0.000	.5408739 .590773
Sekulära	.5985183	.0067779	88.31	0.000	.585234 .6118026
0.5	.6304022	.0111258	56.66	0.000	.6085961 .6522084
0.75	.6612362	.0189798	34.84	0.000	.6240364 .698436
Mest troende	.6908126	.0266304	25.94	0.000	.638618 .7430071

Marginaleffekter beteende: buddhister i östasien

	Delta-method				
	Margin	std. err.	z	P>|z|	[95% conf. interval]
_at					
Medel	.1166512	.0027254	42.80	0.000	.1113095 .1219929
Ateister	.1101463	.0042331	26.02	0.000	.1018497 .118443
Sekulära	.115875	.0028241	41.03	0.000	.1103398 .1214102
0.5	.121831	.0030128	40.44	0.000	.115926 .127736
0.75	.1280174	.004907	26.09	0.000	.1184 .1376349
Mest troende	.1344367	.0074918	17.94	0.000	.1197531 .1491203

Marginaleffekter beteende: hinduer i östasien

	Delta-method				
	Margin	std. err.	z	P>|z|	[95% conf. interval]
_at					
Medel	.1794098	.0052209	34.36	0.000	.1691771 .1896425
Ateister	.1431689	.0083145	17.22	0.000	.1268728 .159465
Sekulära	.178325	.0052459	33.99	0.000	.1680433 .1886067
0.5	.2191376	.0087572	25.02	0.000	.2019737 .2363014
0.75	.2654046	.0176495	15.04	0.000	.2308122 .2999969
Mest troende	.3165653	.028774	11.00	0.000	.2601693 .3729614

Regressionsanalyser med landsspecifika effekter utskrivna

Regressionsanalys attityd: Buddhister i östasien

	(1) Miljöskydd	(2) Miljöskydd	(3) Miljöskydd
Religiös intensitet	-0.414***	0.00136	0.0498
	(-8.84)	(0.02)	(0.69)
Ålder		-0.361**	0.0861
		(-2.94)	(0.65)
Kvinna		-0.00714	-0.0325
		(-0.19)	(-0.86)
Kina		0	0
		(.)	(.)
Hongkong		-0.773***	-0.905***
		(-11.38)	(-12.93)
Japan		-0.549***	-0.841***
		(-5.08)	(-7.43)
Sydkorea		-0.703***	-0.883***
		(-8.97)	(-10.83)
Macau		-0.498***	-0.539***
		(-5.82)	(-6.24)
Myanmar		-0.933***	-0.895***
		(-9.79)	(-9.34)
Mongoliet		-0.690***	-0.845***
		(-9.53)	(-11.14)
Malaysia		-0.735***	-0.756***
		(-5.13)	(-5.24)
Singapore		-0.657***	-0.841***
		(-7.69)	(-9.50)
Thailand		-0.866***	-0.830***
		(-9.70)	(-9.24)
Vietnam		0.0474	0.0316
		(0.58)	(0.38)
Utbildning			0.540***
			(9.48)
Inkomst			-0.259*
			(-2.40)
Intercept	0.582***	1.143***	0.888***
	(24.96)	(15.94)	(9.52)

N	12302	12302	12302

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

Regressionsanalys attityd: Hinduer i östasien

	(1) Miljöskydd	(2) Miljöskydd	(3) Miljöskydd
Religiös intensitet	0.0155	0.557**	0.569**
	(0.22)	(3.14)	(3.20)
Ålder		-0.549**	-0.154
		(-2.83)	(-0.73)
Kvinna		-0.183**	-0.204***
		(-3.09)	(-3.42)
Bangladesh		0	0
		(.)	(.)
Hongkong		0.643*	0.442
		(2.44)	(1.64)
Indien		0.329	0.213
		(1.61)	(1.04)
Myanmar		-0.898**	-0.906**
		(-2.60)	(-2.61)
Mongoliet		0.724**	0.513
		(2.71)	(1.89)
Malaysia		0.374	0.234
		(1.25)	(0.78)
Singapore		0.851**	0.601*
		(3.27)	(2.25)
Vietnam		1.538***	1.423***
		(5.69)	(5.22)
Utbildning			0.444***
			(4.87)
Inkomst			-0.139
			(-0.90)
Intercept	0.404***	-0.111	-0.274
	(11.87)	(-0.41)	(-0.94)
N	4959	4959	4949

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

Regressionsanalys beteende: Buddhister i östasien

	(1) Miljöorg.	(2) Miljöorg.	(3) Miljöorg.
Religiös intensitet	0.840***	0.256*	0.246*
	(12.83)	(2.30)	(2.21)
Ålder		-0.861***	-0.936***
		(-4.42)	(-4.57)
Kvinna		0.138*	0.142*
		(2.37)	(2.43)
Kina		0	0
		(.)	(.)
Hongkong		1.407***	1.431***
		(11.53)	(11.54)
Japan		-1.484***	-1.436***
		(-3.52)	(-3.39)
Sydkorea		0.298	0.331
		(1.71)	(1.87)
Macau		0.722***	0.729***
		(4.52)	(4.56)
Myanmar		0.268	0.261
		(1.47)	(1.43)
Mongoliet		2.310***	2.340***
		(19.87)	(19.42)
Malaysia		1.585***	1.590***
		(7.93)	(7.93)
Singapore		-0.105	-0.0707
		(-0.52)	(-0.34)
Thailand		2.308***	2.301***
		(16.40)	(16.31)
Vietnam		-0.111	-0.106
		(-0.60)	(-0.57)
Utbildning			-0.0996
			(-1.15)
Inkomst			0.0192
			(0.11)
Intercept	-2.302***	-2.913***	-2.854***
	(-61.73)	(-22.22)	(-18.22)
N	13049	13049	13049

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

Regressionsanalys beteende: Hinduer i östasien

	(1) Miljöorg.	(2) Miljöorg.	(3) Miljöorg.
Religiös intensitet	1.134***	1.051***	1.157***
	(14.39)	(4.87)	(5.32)
Ålder		-0.749**	-0.673*
		(-3.06)	(-2.56)
Kvinna		0.258***	0.274***
		(3.43)	(3.60)
Bangladesh		0	0
		(.)	(.)
Hongkong		1.363***	1.621***
		(3.50)	(4.08)
Indien		1.558***	1.647***
		(4.79)	(5.01)
Myanmar		-0.875	-0.609
		(-1.09)	(-0.76)
Mongoliet		2.413***	2.564***
		(6.21)	(6.49)
Malaysia		2.072***	2.216***
		(5.25)	(5.53)
Singapore		0.149	0.315
		(0.37)	(0.77)
Vietnam		-0.134	0.0824
		(-0.32)	(0.19)
Utbildning			0.0813
			(0.72)
Inkomst			1.483***
			(7.95)
Intercept	-1.802***	-3.022***	-4.098***
	(-38.71)	(-7.62)	(-9.71)
N	5243	5243	5229

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

Robusttest med dummykodad religiös intensitet

Regressionsanalys attityd: Buddhister i Myanmar

	(1) Miljöskydd	(2) Miljöskydd	(3) Miljöskydd
Religiös dummy	1.401***	1.416***	1.399***
	(5.47)	(5.49)	(5.41)
Ålder		-0.0983	0.297
		(-0.23)	(0.64)
Kvinna		0.329**	0.297*
		(2.66)	(2.37)
Utbildning			0.634***
			(3.39)
Inkomst			-0.365
			(-1.18)
Intercept	-1.232***	-1.371***	-1.479***
	(-4.97)	(-4.66)	(-4.20)
N	1117	1117	1117

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

Regressionsanalys beteende: Buddhister i Myanmar

	(1) Miljöorg.	(2) Miljöorg.	(3) Miljöorg.
Religiös dummy	1.189	1.225	1.209
	(1.64)	(1.68)	(1.65)
Ålder		-0.250	-0.164
		(-0.29)	(-0.18)
Kvinna		1.083***	1.056***
		(3.88)	(3.78)
Utbildning			0.241
			(0.67)
Inkomst			-0.595
			(-0.94)
Intercept	-3.818***	-4.414***	-4.208***
	(-5.34)	(-5.60)	(-4.82)
N	1118	1118	1118

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

Regressionsanalys attityd: Buddhister i östasien

---

	(1) Miljöskydd	(2) Miljöskydd	(3) Miljöskydd
Religiös dummy	-0.299***	0.0513	0.0758
	(-8.01)	(0.99)	(1.45)
Ålder		-0.445***	-0.0119
		(-3.73)	(-0.09)
Kvinna		-0.0129	-0.0354
		(-0.36)	(-0.99)
Kina		0	0
		(.)	(.)
Hongkong		1.446*	1.533*
		(2.23)	(2.35)
Japan		0.671	0.631
		(1.03)	(0.97)
Sydkorea		0.470	0.496
		(0.59)	(0.62)
Macau		1.457*	1.282
		(2.23)	(1.95)
Myanmar		0.723	0.637
		(1.11)	(0.98)
Mongoliet		0.932	0.983
		(1.43)	(1.50)
Malaysia		0.452	0.594
		(0.70)	(0.91)
Singapore		0.721	0.661
		(1.11)	(1.01)
Thailand		0.655	0.730
		(0.99)	(1.10)
Vietnam		0.837	0.753
		(1.29)	(1.15)
Utbildning			0.521***
			(9.38)
Inkomst			-0.246*
			(-2.35)

Intercept	0.614***	-0.251	-0.588
	(26.83)	(-0.39)	(-0.89)
N	12302	12302	12302

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

Regressionsanalys attityd: Hinduer i östasien

	(1) Miljöskydd	(2) Miljöskydd	(3) Miljöskydd
Religiös dummy	-0.0106	0.321*	0.315*
	(-0.16)	(2.03)	(1.98)
Ålder		-0.540**	-0.148
		(-2.78)	(-0.70)
Kvinna		-0.185**	-0.207***
		(-3.13)	(-3.46)
Bangladesh		0	0
		(.)	(.)
Hongkong		0.420	0.202
		(1.66)	(0.78)
Indien		0.277	0.160
		(1.37)	(0.78)
Myanmar		-1.096**	-1.120**
		(-3.22)	(-3.28)
Mongoliet		0.503	0.275
		(1.95)	(1.05)
Malaysia		0.273	0.128
		(0.93)	(0.43)
Singapore		0.651**	0.387
		(2.60)	(1.51)
Vietnam		1.315***	1.183***
		(5.05)	(4.50)
Utbildning			0.442***
			(4.84)
Inkomst			-0.149
			(-0.96)
Intercept	0.411***	0.110	-0.0292
	(12.04)	(0.42)	(-0.10)
N	4959	4959	4949

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

Regressionsanalys beteende: Buddhister i östasien

	(1) Miljöorg.	(2) Miljöorg.	(3) Miljöorg.
Religiös dummy	0.746***	0.205**	0.200*
	(13.94)	(2.59)	(2.52)
Ålder		-0.750***	-0.827***
		(-3.99)	(-4.17)
Kvinna		0.0919	0.0944
		(1.72)	(1.77)
Kina		0	0
		(.)	(.)
Hongkong		0.0982	0.0991
		(0.53)	(0.53)
Japan		1.508***	1.531***
		(8.73)	(8.82)
Sydkorea		2.848***	2.753***
		(6.19)	(5.83)
Macau		-1.289**	-1.238**
		(-3.13)	(-3.00)
Myanmar		0.401	0.433*
		(1.89)	(2.02)
Mongoliet		0.842***	0.846***
		(4.26)	(4.28)
Malaysia		0.417*	0.403
		(2.03)	(1.96)
Singapore		2.412***	2.437***
		(14.53)	(14.56)
Thailand		1.685***	1.683***
		(7.36)	(7.35)
Vietnam		-0.0131	0.0191
		(-0.06)	(0.08)
Utbildning			-0.107
			(-1.27)
Inkomst			0.0853
			(0.52)
Intercept	-2.321***	-3.046***	-3.011***

	(-61.89)	(-17.67)	(-15.19)
N	13049	13049	13049

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*

Regressionsanalys beteende: Hinduer i östasien

	(1) Miljöorg.	(2) Miljöorg.	(3) Miljöorg.
Religiös dummy	1.044***	0.935***	0.979***
	(14.36)	(4.41)	(4.65)
Ålder		-0.718**	-0.647*
		(-2.93)	(-2.46)
Kvinna		0.254***	0.270***
		(3.39)	(3.54)
Bangladesh		0	0
		(.)	(.)
Hongkong		1.263**	1.466***
		(3.25)	(3.71)
Indien		1.478***	1.557***
		(4.56)	(4.75)
Myanmar		-0.953	-0.736
		(-1.19)	(-0.92)
Mongoliet		2.315***	2.413***
		(5.96)	(6.13)
Malaysia		1.978***	2.102***
		(5.04)	(5.29)
Singapore		0.0365	0.159
		(0.09)	(0.39)
Vietnam		-0.230	-0.0694
		(-0.54)	(-0.16)
Utbildning			0.0688
			(0.61)
Inkomst			1.464***
			(7.84)
Intercept	-1.809***	-2.935***	-3.935***
	(-38.49)	(-7.38)	(-9.39)
N	5243	5243	5229

Kommentar: t-värdet visas i parenteserna
** p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001*